

DR. R. W. HYNEK

MYSTICKÁ STEZKA

STIGMATISOVANÉ Z KONNERSREUTHU

Praktické uvedení do nitrného života

*Otevři srdce své a uzavři
v něm Věčného. Sv. Bernard*

V I N I C E P Á N Ě S V. 1 1

MYSTICKÁ STEZKA
stigmatisované z Konnersreuthu

Copyright by R. W. Hynek, M. D. Praha II., 1636.

PROHLAŠENÍ.

Autor tohoto spisu, poslušen jsa dekretů papeže Urbana VIII., prohlašuje, že pokud zde pojednává o zjevech mimořádných, nepřikládá jim vyšší víry, než jakou připouští Církev katolická, jíž jedině přísluší autoritativní rozhodnutí.

R. W. H.

NIHIL OBSTAT, Antonius Stříž, censor.

**IMPRIMATUR, Pragae, die 19. Octobris 1931, Prae-
latus Mauritius Pícha, Vicarius capitularis. No 13.490.**

Jeho Excellenci
nejdůstojnějšímu pánu
D r u K A R L U K A Š P A R O V I
arcibiskupu pražskému,
zvláštnímu ctiteli sv. Terezie z Lisieux,
v nejhlubší úctě připisuje
autor.

I.

NEJMOCNĚJŠÍ

VÝZVA Z KONNERSREUTHU.

*Zbožné duše se klanějí Ježíši jako Bo-
hu, požívají Jej ve sv. Přijímání. Omý-
vají se Jeho drahou krví, ale nemají
ani potuchy o nejvroucnějším a sk u-
t e č n ě m z a p o j e n í s e v N ě j . . .
což je podstatou Božského Přátelství . .*

R. H. Benson.

Konnorsreuth nepřestává otrásat svědomím svě-
ta. — Nelze ho umlčeti, ani udupati, ani shladiti
s povrchu země. Třebas byl přechodně zatlačen
do pozadí shonu moderního života, nicméně
mluví stále strašnou, silnou řečí svých událostí,
svých zjevů. Věcí podivuhodných, nevysvětlitel-
ných, před nimiž konec konců i věda uznává
svoji bezradnost. Její protidůvody selhávají vůči
svědectvím vážným, věrohodným, zaručujícím
pravdivost neuvěřitelných fakt.

Nepřestávají vycházeti obsáhlá díla o tomto
bavorském městečku. Zájem vzdělců celého
světa mocně roznítíla obsáhlá dvoudílná kniha
dr. F. Gerlicha, německy vydaná, a právě se
připravuje nová, velmi důkladná francouzská

vědecká publikace. Spisy o této stigmatizované našich dnů vyšly téměř ve všech kulturních jazycích a jsou rozšířeny po celém okrsku země. Bezprostředně po dopsání rukopisu „náhodou“ obdržena kniha jednoho z největších psychologů Německa, Kaplana Fahsela: „Konnersreuth, Tatsachen und Gedanken“, potvrdila a úžasně doplnila vše, co pisatel od prvopočátku byl zastával o mystickém základu dějství konnersreuthského — a v následujících řádcích vyjádřil.

Konnersreuth stal se věku našemu mocnou ozvěnou Ukřižovaného. Dobám to značné náboženské ochablosti, částečně i bezradnosti. Současník náš, člověk plný životodárné víry, pouhou svojí existencí uvádí ve zmatek všechny zlehčovatele a nepřátele náboženství — najmě křesťanského!

Celá bytost stigmatizované jest jakoby jediným výkřikem: Naše víra žije! Jest stejně mocná dnes jako před sty či tisíci lety! Neb Ukřižovaný — děsivý přízrak nevěrců, naše pak veškera láska a naděje... neumřel, ale stále je tu mezi námi. Je tu! Žije...! Kristus včera a dnes! Kristus na věky!!

Pravdivá jsou slova njdp. p. biskupa z Feldkirchenu dra Waitze, že Konnersreuth rozsévá

požehnání tím, že našim myslím hlásá památku Ukřižovaného. Stejně kardinál arcibiskup mnichovský Michael Faulhaber nerozpakuje se potvrditi, že z Konnersreuthu vyšlo veliké poselství milosti, vyzývající nás, lid novodobé bídy, abychom se vrátili k zbožné úctě utrpení Kristova. „Terezie Neumannová snášela obtíže nekonečných návštěv jen proto, aby v návštěvnících vzrostla láska k Spasiteli ...“ — Týž arcipastýř nazval ji za pátečních ekstasí „živým obrazem Ukřižovaného“.

Celý život její, veškery úkazy i události zvěstují nám nevystihlá tajemství Toho, jenž sám jediný o sobě říci mohl: „Aj, — Já živý jsem až na věky věků!“ Jim pak slouží její, po sv. Františku z Assisi snad nejdokonalejší stigmatisace křesťanských dějin: pět ran Kristových, trnová koruna, stopy bičování i nesení kříže. Aramejšťina, poznávání svatých věcí. Nepocho-pitelný půst od pokrmu i nápoje, poznávání nitra lidského. Náměstná utrpení, jakož i modlitby stigmatisované ve spojení se vzýváním sv. Terezičky z Lisieux uskutečňují tam prý prapodivná uzdravení atd.

Otázka našeho nitra, ceny duše naší oproti veškerým úspěchům či vymoženostem světa zevního, jejího trvalého štěstí a míru stále a stále

se vrací v popředí všech ostatních zájmů i denních potřeb. Konnersreuth nepřestává nám před oči stavěti a zdůrazňovati neshladitelné pravdy o nekonečné hodnotě lidské duše a o nesmírných pokladech duchovního života z Boha. Sám místu tomuto vděčím po této stránce nesmírně mnoho, zejména za hlubší uvědomení a prožití náboženských pravd naší víry a zvláště pak za probuzení obzvláštního zájmu o katolickou mystiku. Poznalť jsem jasně, že všechny zjevy u stigmatizované prýští z jejího hlubokého nitrného života z víry.

Připravuji obsáhlejší spis, přirovnávající mystiku přirozenou, vyskytující se u nejrozmanitějších dob a národů, s duchovním životem křesťanským, prýštícím ze zdrojů nadpřirozených. Z něho jsem vybral k uveřejnění tuto část, aby především ukázala nesmírnou bohatost a nevyčerpatelné poklady naší katolické mystiky. Pak aby se stala jakousi praktickou pomůckou a návodem k duchovním cvičením jednotlivcovým k cíli zdokonalování a prohlubování nitrného života z Boha.

„Ukazují se prapodivné úkazy na nebi a na zemi.“ Bolševické Rusko, Mexiko, Litva a nejnověji Španělsko vystřelují k nebesům poplašné rakety, signály zkázy a bojů protinábožen-

ských. Burcuje nadmíru nepříjemně zlenivělé spáče a stávají se zkušebním ohněm myslí a srdcí lidských. Běda, kde katolicismus většinou pouze ústy ctil svého Boha, ale srdce lidu daleko bylo od Pána! „Bude třiben jako pšenice!“

Nelze všeho odvrátit, ani zachránit prostředky lidskými z „pokušení dnů budoucích“, ale třeba dochovat „vyvoleným Božím“ poklady víry nejvzácnější. Proto nejvýš nutno, aby křesťanství opět se stalo nitrným, žitým náboženstvím, jímž zářily a planuly duše prvokřesťanů: apoštolů, jáhnů, poustevníků, svatých panen, vyznavačů a ... mučedníků — — — Nutno navrátit se k prvotní síle víry, která přemohla svět — a znovu si jej podmaní! Toho však dosíci lze jen intensivním, živým, nitrným životem z Boha, t. j. *mystikou*. Mystikou v nejširším a nejpůvodnějším smyslu slova.

Velikou reklamou značně rozšířeny jsou nejrozmanitější praktiky mystiky lžikřesťanské, které nejsou leč přeubohými jejími zkreslenými nebo náhražkami, vyšlými ze zdrojů gnosticko-čarodějnických či zednářských či jakýchkoliv jiných. Protože jsou schopny způsobiti značný zmatek v myslích i věřících lidí, jest naprosto nutno pokusiti se o nárys základů

duchovních cvičení křesťanských ctností. Nejprístupnější jich praxe dána jest cestičkou prostou i geniální zároveň, již pro „moderního vládce přírody“, všedností života utýraného, zanechala rajská květinka z Lisieux, sv. Terezie Ježíškova a již denně zprostředkovati mohou neobsáhlé poklady svátostného života naší Církve, čerpající přímo ze zdrojů nadpřirozených. Odvažuji se načrtnouti aspoň praktické prvopočátky vnitřného života, počínajícího stálým opětováním střelných modliteb, jakož i nepřestávajících úkonů sebezáporu a oběti. Již tyto malé prostředky jsou s to při vytrvalém úsilí a při horlivém spolupůsobení s milostí Boží dovésti duši k metám dokonalosti. Zároveň „tisícům očistiti duši, aby krásu ctností života skrytého v Bohu tisíckrát přenesly na jiné... aby nebylo tak konce dobra, které založí...“

Všechny tyto základy dány jsou tu mystickou stezkou, po níž rozvíjela svůj nitrný život stigmatisovaná z Konnersreuthu, jak jsem si zjistil z literatury, osobními návštěvami i dotazy na povolaných místech. Přirozeně, že za jejího života nemohou osoby, zvláště v tomto ohledu Terezií Neumannové blízké, vyjeviti bližší podrobnosti, aniž toho jest zatím po-

třebí. Leč přesto možno i radno vytýčiti všem upřímně hledajícím, o duchovní život z Boha usilujícím aspoň hlavní směrnice tohoto úspěšného mystického vývoje. Jest jím: cestička sv. Terezie, cesta kříže, „malé tajemství“ a nadevše výsostná cesta Eucharistie! Tyto všechny složky splývají u Terezie Neumannovy v jedinou harmonickou ucelenost a jednotu. Dodávají pak poselství z Konnersreuthu nadobyčejnou sílu duchovních zdrojů a půvab jakoby mystické záře, z místa tohoto vyzařující.

Nedosti na tom, že poselství Ukřižovaného, odtud vycházející, hlásá nám stálou Jeho přítomnost mezi námi. Jako by doplněno býti chtělo zvěstí ještě radostnější o neskonalé Jeho lásce k nám, jakož i korunováno výzvou k neutuchajícímu životu lásky k němuž, za nás Ukřižovanému, Vítězi nad smrtí a peklem! Poselstvím nutné obrody lidstva duchem lásky Toho, z Něhož, pro Něhož a k vůli Němuž všechny věci učiněny jsou. Poselstvím, kterak si přivlastniti, oživiti, zvroucniti své náboženství, aby se stalo krví z krve naší, morkem kostí našich a „klaněním se Bohu v duchu a pravdě“, čili službou jeho neustálou...

Úžasné štěstí vnitřního života, nepopsatelná radost duší, jež spočinuly ve Věčném, neochvějný klid a mír bytostí v Bohu ponořených a zakotvených — — věru stojí za to, aby podniknut byl každý pokus a přinesena každá oběť ku získání přístupu do divukrásné nádhery světů naší svaté víry, tak mnohým stále neznámých . . .

II.

CESTIČKA NAPROSTO JISTA.

V modlitbě a oběti jest síla má.

Sv. Terezie z Lisieux.

Jak často v úradku Božím navenek pranepratrná věc, pouhopouhá náhoda, dovede dát životu člověka zcela neočekávaný směr. I věc na pohled nejvšednější . . .

Při vypuknutí světové války povolán byl do zbraně i otec šestnáctileté selské služky Terezie Neumannovy v nepatrném severobavorském městysi Konnersreuthu. S těžkým srdcem odcházel na vojnu a přeplněn starostmi loučil se s četnou svojí rodinou tento prostý venkovan. V bezradnosti a úplné bezmocnosti své poručil je všechny ochraně nejmocnější — — rukám Bo-

žím a přimlouvám svatých, jejichž obrázky děti podělil. Tak vnukla mu to jeho živá víra.

Nejstarší Terezii přinesl z blízkých Waldsassen obrázek řádové sestry Terezie. Nebyla však to její patronka, jak myslel, sv. Terczie z Avily, nýbrž mladá karmelitka z Lisieux, tehdy ještě ctihodná sestra Terezie s řádovým přívlastkem od Ježíška. Vzadu byla modlitbička za její svatořečení. Obrázek sám vyzařoval jakýsi nevyslovitelný půvab a něhu.

Netušilť otec Neumann, jak tímto prostým dárkem mocně zasáhne do života své nejstarší dcery. Snad si ani prakticky neuvědomoval dosahu skutečnosti církevní nauky o obcování svatých, nauky, která nejlépe a nejúspěšněji dovede čelit záplavě spiritismu, protože zjevuje a dokládá věci mnohem dokonalejší, než pouhé „obcování s dušemi zemřelých“.

Zcela jednoduchá jeho dcera, poklízející svědomitě svého chlebodárce, starající se o jeho polnosti i šenkovnu, vážila si této milé památky po vzdáleném otci. Opětovně si ji prohlížela a nespočetněkrát si říkala modlitbičku za onu sestřičku, okouzlující prostě všechny již svým zjevem. Ani jí na mysl nepřipadlo, jak tím vším připoutává se k ní nesmírně pevnými svazky. Netušilať, že přímo zázračně a častěji zasáh-

ne tato rajská bytost jednou do jejího, svrchovaně ubohého, ba ztraceného života. Ani ve snu jí nepřipadla možnost, že by pak za několik let nová jeho náplň obrátila k ní oči celého světa prazvláštními úkazy...

Duši její, tehdy nijak zvláště nábožensky horlivou, zanítil malý obrázek rajského kvítka z Lisieux. Byla snad zvláště přitahována hlubokýma očima tak produchovnělé tváře, na jejížto rtech stále zahrával úsměv věčnosti? Byla snad již tehdy zvláště vyvolenou žačkou té, která žhavě toužila po své smrti učiti jiné Boha svého tak milovati, jako jej sama byla milovala?

Docela bezděčně, ba mimovolně stala se zemědělská dělnice Neumannová ctitelkou této Bohem k zvláštnímu poslání vyvolené duše. Byla později i její horlitelkou a v Konnersreuthu založila i odbočku ctitelů tehdy teprve ctih. sestry Terezie Ježíškovy — „Theresien-Kinder“ zvali se. Tito byli zvláště propagováni bavorským náboženským časopisem „Der Rosenhain“ (Růžový háječek), vydávaným drem W. Mutem v Mnichově. Týž pak později šířil s neobyčejným úspěchem mystickou stezku kapucína P. Cassiána Karga „malé tajemství“, která vlastně jest pouhým uspořádáním „cestičky“

této světice v praktickou příručku k pěstování niterného života z Boha.

Tedy za světové války, při vši venkovské dřině, za neustálých úzkostí o otce, zaseto bylo v duši naší Terezie z Konnersreuthu zcela nepatrné semínko, které po letech vzrostlo podivuhodně. Navázáno nerozlučně věrné spojení s tou, která slíbila, že „po své smrti deštěm růží (milostí) zasypávati bude celý svět“.

Tak úctou k nepatrné bosé karmelitce a probuzeným životem vnitřním nenápadně položen nerozborný základ a na nejpevnější skále zakotven život, který zakrátko těžkou katastrofou tělesnou měl býti deptán, ničen tou měrou, že z nositelky jeho stal se v pravém slova smyslu živoucí vrak lidský. A přece to vydržel a přežil vše.

Nepochybuji v nejmenším, že nebýt oněch duchovních, zvláště mocných činitelů, dnes by již dávno pod zeleným drnem tlely kosti jakési služebné Terezie Neumannovy, o níž nikdy nic svět nezvěděl. A nebýti její mocné víry, byla by kdysi zkoncovala své mnohaleté útrapy tato nešťastnice v naprostém zoufalství a beznaději, ba v prokletí svého bolestiplného života.

Než „nevěsta utrpení Páně“ utrpením svých dlouhých šesti let plně si takřka vysloužila

zcela mimořádné pochopení přehořkého utrpení Spasitelova a to na vlastním těle a kůži. A že touto pravou výhní béd a psot, které ji poté zachvátily, nebyla zdrcena, nýbrž proměněna, řekl bych téměř přepodstatněna — v duši Bohu zcela odevzdanou, v duši ve všem z Boha a pro Boha žijící — již to považoval bych za jakýsi vnitřný zázrak, způsobený „málou světící“ z Liesieux. Vskutku v tomto případě její „cestička vedoucí přímo a nejrychleji k Bohu“, jakoby prodělala svoji nejstrašlivější zatěžkáckou zkoušku.

Ze všech knih duchovních i náboženských, jež jsem pročtl, bylo jich věru pramálo, které by mne dovedly tak upoutati jako „Dějiny duše“ této světice jak svým geniálním obsahem, jednoduchým slohem podaným, tak i svojí vysokou literární cenou. Pro jejich mocnou duchovní působivost, pro svoji osobu, položil bych je i na roveň Kempenského „Následování Krista“, knize to po Písmě svatém snad v křesťanstvu nejčtenější... Kéž bychom již měli vzorný překlad této knihy jak jazykově správný, tak i věcně i obsahově, třebaže její čtvrté vydání sester O S F na Vinohradech se těmito požadavkům velmi značně přiblížilo.

Jaká úžasná protimyslnost je tato sv. Terezička. Těsně před její smrtí jistá sestra z té-

hož kláštera projevuje svoji zvědavost, co by zvláštního mohlo být napsáno do úmrtní zprávy o téhle všední, jinak velmi milé sestřičce... a dnes, po třiceti letech, jest to nejvíce uctívaná světice katolického světa, zasypávající celý okresek země růžovými lístky milostí a zázraků... Vždyť sám papež Pius X. ji nazval „největší světící přítomnosti“. Neboť „ze všech duší nejlépe pochopila cestu vzestupu duše k dokonalému křesťanskému životu“. Teď z úst nejpovolanějších slova nejvyšší chvály o obyčejné řeholní sestře, žijící navenek životem nejvšednějším. Přesto však byla vyvoleným miláčkem Páně. Za jejího kratičkého života za zdmi klášterními rovněž ve světě o ní nevěděl nikdo nic, co by stálo za zmínku. Než její Dědictví „Dějiny duše...“ jsou nepřeherné rýžovisko ryzího duchovního zlata. Pravá klenotnice pokladů milostí Božích!

Něco zcela mimořádného dýchalo, planulo, hořelo v této navenek zcela prostičké řeholnici a naplnilo její duši přehlubokou moudrostí Boží, která mezi řádky jejího vlastního životopisu prostě uvádí v úžas. Kdo se dovede zahloubat a vnořit v její lahodný sloh a myšlenkový chod, tomu „nepatrná květinka bílá z Lisieux“ roste a mohutní v ohromující zjev vnitřního života, jenž

svými postřehy a zážitky mystickými dovede zpřístupniti nejširším vrstvám mystické výšiny, na jakých se pohybovala její velká patronka Sv. Terezie z Avily.

Nesmírná její pokora, jakož i usilovná snaha jeviti se navenek bytostí co nejjednodušší, pokouší se sice vylíčiti svůj život jako duše zcela malé a prosté. Leč jaká nádhera a bohatost různých osvícení, vytržení i sjednocení s Bohem probleskují mimovolně jejími řádky, dávajícími nám leckde pravou předchuť ráje.

„Dějiny duše“ jsou spis vskutku ojedinělý. Teprve ve francouzském originále možno plně pochopiti a vychutnati celou jeho velikost, krásu a sílu. Plně je pochopil a ocenil anglický konvertita Vernon Johnson, jenž právě jejich četbou z duchovního anglikánského stal se katolickým:

„Knížka ta otřásla mou duší. Nikdy ještě na mne nepůsobila nějaká četba takovým dojmem.“

„Zde setkal jsem se s duší, která tak milovala Spasitele, jak jsem o tom dosud nevěděl a neslyšel. Tu je láska silná jako láska mučedníků, přitom však něžná jako láska malého dítěte. Jak mocný žár, který dovede duši lidskou očistiti. Zejména jsem teď teprv pochopil

veliký a praktický význam evangelia utrpení. Začal jsem s přebudováním svého vlastního duševního života na základy nové...“

Na pisatele těchto řádků však až zdrcujícím dojmem působila okolnost, že tato „nepatrná světice“ (nota bene žena), dvěma pouhými větami dovedla zachytiti a vyjádřiti nejhlubší jádro celého mystického vývoje. Vlastně jsou to čtyři slova: *naprostá odevzdanost Bohu a láska*. Francouzsky pouze dvě: *l'abandon, l'amour*!! Slova, která vyváží celé metrické centy nejrozmantějších děl mystických, zvláště z mystiky přirozené, theosofie, okultismu atd. Předčí i nejslavnější řiši indické (mudrce, mystiky), kterými se kdysi rád zabýval: R. Tagore, Ramakrišnu, Buddhu, Naradu, Šankaračaryu, ba dokonce samotného Patandžaliho s jeho Joga-sutrami! Neměl ještě potuchy o skvostném vyslovení téhož poznatku v homiliích, že „se zalíbilo Boží dobrotě dáti sestře Terezii zcela výjimečné bohatství daru moudrosti“, ale vy cítil to. Toto poznání stalo se proň nejmnocnějším podnětem, aby odtrhl své srdce od oněch věcí a směrů a výlučně se přiklonil ke krásám a k nádheře katolického vnitřního života z Boha.

Čím dále se zabýval zjevem této světice, na

niž zvláště mocně byl upozorněn zjevy konnersreuthskými, tím více byl přitahován k její jednoduché, leč naprosto bezpečné a jisté „cestičce“, vyjadřující opět dva nejmocnější prostředky duchovního vzestupu duší: modlitbu, t. j. skutečné povznesení mysli k Bohu, a obět čili osvědčení lásky k Bohu. A není jiné kupní ceny, kterou by dáti mohl člověk za poklad *skrytý* ve svém nitru, než *sebemrtvení* a *vnitřní modlitbu*! Urovnání cesty Páně a vzlet duše k Prazdroji života. Právem vyjádřil zkušený jezuita Poulain mystický život co „Grâces d'oraison“ (mílosti modlitby), k nimž asketika zvl. vnitřní nejlépe připravuje duši. To mince ryzí, poctivá. Falešný peníz pokouší se vloudit do oblastí hodnot věčných všelijakými tělesnými či duševními cviky neb triky. Ovšem naprosto bezúspěšně.

Zde žena, vlastně dívka, téměř dítě několika prostými slovy vyjadřuje nejprímější stezku k nejvyšším metám. Vpravdě co Bůh skryl před moudrými, zjevil maličkým a nemluvnátkům! Moudrost žitá a láska do nejposlednějších důsledků praktikovaná podmaňuje si čtenáře kratičkových „Dějin duše“ tohoto miláčka Páně. Bylať vpravdě žertvou slitovné lásky Boží tato mučednice její, která krok za ~~krokem~~ krokem

plných 9 let planula ustavičnou obětí. Tak tato „malíčká Boží“ stala se „velikou ve slávě Jeho“.

Vším právem jest po smrti tolik ctěna i milována. Což hlavního — jest následována. Nadzemská síla a přitažlivost jejího příkladu se tu uplatňuje plnou měrou.

Příklad — toť myšlenka, která se přioděla životem. Život, který za své pozemské pouti byl až nehorázně všední, prozářen však světlem věčnosti, stává se slavnějším, krásnějším den ze dne. Život, který snímá naše pouta a ubohost naši příkrývá rouchem nadzemského jasu, klidu a radosti v Pánu. Život, který jest nám zjevením Boží pravdy a nehynoucí Boží lásky k nám. Život, který nás osvobozuje od nás samotných a ukazuje nám cestu k pravým našim domovům ve stanech věčnosti. Vždyť „naše domovské příslušenství jest v nebesích“ (*politeuma gar hymon en uranois estin!*), volá sám apoštol národů sv. Pavel. Vskutku náležíme oblastem řádů a hodnot nadpřírodních, nepomíjejících — — — Božích. Spějeme-li pak po cestičce dané tímto zářivým vzorem, ocítáme se, jako kouzelným pláštěm nesení, na druhém břehu dějství, u prahu života věčnosti — již v tomto pozemském žití — — v náručí

Božím: Otce, Syna i Ducha Svatého, nevýslovně milujících pokolení lidské, třebas i hříšné.

Proto svatá Terezička jako pochodeň lásky zachvacuje na troud vyprahlá srdce statisíců moderních lidí, tak trpce zklamaných vší vědou i vymoženostmi techniky. Stává se jim plamenem šírajícím, požárem prerie, pralesů, tajgy. Instinktivně jsou duše přitahovány k ní jako ryby mořské k mohutnému reflektoru světla za čiré noci. Hrnou se k ní a tlačí se vůkol, neb našly cosi nesmírného ve své bídě a opuštěnosti — — —. Nalezly svého Spasitele! Tento kvítek ráje učí je přec milovati Boha tak, jak byl milován jím samotným — dítětem Božím, hračkou Ježíškovou.

V pravdě jest sv. Terezička pro ubohého moderního člověka nejčasovější světicí, která snímá s něho všechnu bídu a zoufalství. Drtivou všednost a tíživou šed' jeho dnů. Dnů nesmyslné dřiny a shonu za skývou chleba, kde jako ve šlapacím mlýně pohybuje se stále dokola mezi kanceláří, továrnou, dílnou a trochou oddechu, spánku v domově. Znova totéž ho čeká, vysiluje, vyčerpává den ze dne, unavuje měsíc za měsícem, rok za rokem...

Té nesmírné ubohosti a tíže všedního života! Toho strašlivého břemene dne i horka

jednotvárného zaměstnání, které vysušuje náš mozek i srdce! Ký div, že slabší povahy, zvláště mládeže příliš časně se vyčerpávají, pojímá únava, omrzelost a až hnus z takého žití. A dohání je až k vztáhnutí ruky na vlastní život. Ubohost, malichernost všech nesčíslných drobných starostí, povinností, úkonů dovede pomalu, ale jistě skloniti pod své otrocké jho i člověka nejsilnější vůle i nejnaděšenějších vzletů. Pokořiti jej v prach a bláto zemské. Resignace či otupělost stává se nerozlučnou průvodkyní vyčerpání, únavy, až rozervanosti jeho posledních let života.

Jako objev a téměř zjevení v této ztrnulosti olovených dnů naší demokratické doby přichází příklad heroické síly snášeti tuto tíhu a banálnost každodenního života! V neskonale dobrotě své vyvolil si Bůh nepatrnou novickou normanského kláštera, dokonce v mladém věku zahynuvší, aby svým životem poučila lidstvo, *kterak i v prachu a bídě života, právě tím vším, možno dokonale a stále sloužiti Absolutnu.* Lze sloužiti svému Bohu právě tak oddaně a věrně, jako sebe nádhernějšími a skvostnějšími jinými činy. Dokonce možno stále a zcela úzce se spojovati s Ním. Čili i nejprostší a nejjednodušší život lze prozářiti odleskem

věčnosti. Naplniti až po okraj klidným vnitřním štěstím života z Boha a v Bohu.

Existuje v kolotoči životní dřiny, v ponurosti, olověné mlze všedních dnů našich se všemi jejími protivnými starostmi a malichernostmi způsob a lék, který by zjasňoval zrak, posiloval ruce, rozechřával srdce — — — učinil i krásným a sladkým toto „údolí slz“? Něco, co dává nový smysl, směr, cenu životu i nejubožejšímu, ukazuje, kterak i v jeho veškerých bédách a šíleném shonu naléztí lze pevný střed — Centrum securitatis — — světlo života věčného, Boha v pravdě sestupujícího v psotu a bědy našeho dneška? Duše že opět rozletěti se může do výšin nadzemských, do pravé své vlasti, k níž ji přitahují nejhlubší nitrné svazky??

To vše nám ukazuje, zjevuje, umožňuje osoba, svědek, vrstevník našich vlastních dnů! Žila mezi námi a za živa jsme jí nepoznali. Jaké nezměrné, zlatem ani poklady světa nevyvažitelné dědictví nám zachovala. Jaká genialita, jaká tajemství vysoká a hluboká skrývají se v prostředku tak jednoduchém a prostém, jehož trestí jest: *Láskou k Bohu prozářiti vše*, co myslíme, cítíme a konáme zde na zemi! Konati prostě vše pro Boha, ať je to cokoliv.

Nic pro sebe, vše pro Něho co oběť prosby, díků, chvály a lásky!!!

Toto jest smysl její „cestičky“ i cíl jejího „božského Děťství“, jehož prostředkem jest naprostá důvěra a bezvýhradná odevzdanost Bohu. Odevzdanost lépe vyjadřuje toto předání se Bohu, jako na př. odevzdáváme balík, dar, oběť, čímž dotyčná věc přechází v úplné vlastnictví osoby, jíž bylo odevzdáno. Důvěřovati pak a se odevzdávati můžeme jen osobě, ke které nás poutají nejpevnější pouta srdce, přilnutí. Láska pak prozařuje všechno a jest korunou dokonalosti. Oběť této lásky, důvěry a odevzdanosti jest doslovným zapojením se v Boha, uskutečňujícím nejvyšší zaslíbení dle slov: „Kdo pak přilnul k Pánu, jeden duch jest s Ním“ (orig. řecký praví: kollomenos Kyrio, doslovně přiklížený Pánu). Zapojení pak v lásku Boží jest nejmocnější vnitřnou i zevní hybnou silou, dynamem duše schopné dosíci i nejvyšších vrcholů osvětlení a sjednocení se s Bytostí Nejvyšší.

Jakou radostiplnou a vzácnou knihou jsou „Dějiny duše“! Lze ji čísti stále a opět něco nového vyzískati z ní! Přináší poselství o nevýslovném štěstí vnitřního života z Boha a pro Boha. Učí, že „možností zdokonalovati vlastní

duši je právě tolik, kolik má každý den malých povinností, prací i bolestí“ (P. E. Soukup O. P., *Revue Na Hlubinu*). Zvěstuje dokonce, že není potřebí k nejdokonalejšímu životu v Bohu žádné zvláštní formy zevního života, ba ani ne změny její. Každý na svém místě dosíci může nejvyššího stupně dokonalosti křesťanské již oněmi prostředky, které jsou mu po ruce. Nerozhoduje tu zevní obal, nýbrž vnitřní cena a náplň.

Než působnost této pro moderního člověka nepostradatelné knihy zdaleka není ještě vyčerpána. Jako by vše bylo pouhým úvodem a začátkem, uvádí zmalomyslněného moderního člověka do oblastí nejčistší radosti, nádhery a krásy. Odhaluje mu prostě propast Boží lásky. Neskonale tajemství Božského Srdce Páně, každého, i sebe hříšnějšího člověka nevýslovně milujícího a k němu v neskonalém milosrdenství něžně se sklánějícího. „Bojíme se velikosti svého Boha, přesto že víme, že tento nade vše dokonalý Bůh s úsilím, jež možno nazvat jen božským, se nám chce přiblížiti — — sblížiti se s duší lidskou a s celým životem člověka. Zázračné tajemství Vtělení bude o tom mluvit na věky.“

Tak promlouvají k duši nejen řádky „Dě-

jin duše“, ale každický i sebe menší úkon či myšlenka této přehorlivé apoštolky nekonečné lásky Ježíšovy k nám. Přibližuje nám každému jednotlivě a všem společně tohoto Boha, našeho Spasitele, jenž touží nesmírně osobně se státi Vykupitelem každého jednotlivce z nás. Státí se mu přítelem, nejvyšším dobrodincem a láskou nejvznešenější a nejmocnější. Skrze své svaté človecenství. Skrze samotné Božské Srdce Páně. Božské Srdce přetéající slitovnou láskou a milosrdenstvím tím více k ovčím zbloudilým a synům ztraceným. Toho za nás Ukřižovaného v záplavě růží lásky Jeho... zvěstuje nám. Ukazuje jej tak blízko, blizoučko, takže jej takřka vidíme vedle sebe. V našich bědách a zápasech cítíme Jej celou svojí bytostí — Boha, který se stal zcela naším! Cítíme Miláčka duše, která jasně — otevřením zraku duchovního — poznala, že jest to Spasitel, její vlastní Vykupitel. Ne pouze na výšinách nebes trůnící, nedostupný BŮH, ale v nitru, v hlubinách srdce jejího vládnoucí živý, životodárný Zdroj života nadpřirozeného, Božího.

•

A učí nás tato „malá světice“ vrhati se přímo v náruč Spasitelovu, dětinně prostě přednáseti mu svoje těžkosti, starosti a prosby...

Jednoduše rozmlouvati s Ním, naprosto důvěrným, vroucně milovaným Přítelem duše naší . . . Dětinně prostě a úplně oddati se tomu, jenž sám nám dal důkaz nekonečné lásky k nám a stále hotov jest „jako matka nás na srdci nositi a na kolenou hýčkatí“. A tato blahá zvěst o možnosti nejintimnějšího přátelství s Kristem — Bohem-člověkem — nese se širým, dálným světem. Proto právem tvrditi může osvědčený duchovní pracovník P. E. Soukup O. P., že „význam této za živa nikomu téměř známé řeholnice rovná se největším náboženským postavám našich dějin křesťanských“.

Staví nám na oči Spasitele, jenž přišel zachránit, co bylo zahynulo. Spasitele volajícího hříšné, zbloudilé a ubohé. Spasitele, jenž ovečku ztracenou na vlastních ramenou odnáší zpět do svého ovčince . . . Není poselství radostnějšího, zážitku více povzbuzujícího, duši zjasňujícího, osvobozujícího.

Ó té přenesmírné Lásky Boží!! Ký div, že vzplanou srdce naše a poletíme s větrem o závod Spasiteli vstříc! Vždyť „Ježíš nežádá nic než oddanost a lásku!“. „Ježíš dychtí jedině po naší lásce, žízní po lásce naší!!“ neustávají opakovati ústa světice, kterou Bůh nad jiné „zasypal milostmi ku spáse její i mnohých ji-

ných"! Která oprávněně mohla zvolati: „O Ježíši, moje lásko! — — Mým povoláním jest Láska, Můj Bože, budu láskou! Tak budu vše, tak skutečně bude i můj sen!“ (Děj. d. 233.)

Na sobě samé zažila sílu přetvořující lásky Spasitelovy. Lásky, která prostě stává se „zdvíží“, vyzvedající člověka do výšin nadzemských a téměř „přepodstatňující“ jeho celou bytost, aby se stala schopnou nejintimnějšího poznávání a sjednocování se svým Stvořitelem, Vykupitelem i Pánem všemocným. Otokar Březina na vrcholcích své tvorby chápal snad Boha Stvořitele, sv. Terezička našla však Boha Vykupitele!

Hlasatelka propastí lásky Spasitelovy sama na sobě ukázala přetvořující sílu tohoto svého poselství všem malým a nedokonalým duším, jež nepřestala utěšovati, „že čím jest kdo slabší, ubožejší, — tím vnímavější pro činnost ztravující a přetvořující té Lásky"! Obličej její září všecek nadpřirodní krásou. Così metafysického se v něm odráží. Není divu, neb tato naše učitelka vnitřního života „vnikla do tajemných hlubin lásky“ a požívajíc nejvyšších mystických osvícení, sjednocení s Bohem, stala se nepatrnými svými prostředky jedním z největších mystických zjevů svého rázu i své-

ho času, vykonávající úžasný vliv i na nejširší massy lidstva.

Nejen že poznala a dovedla využití smysl utrpení, ale pochopila též plně ohromující význam pokory, jakož i odevzdaného přijímání utrpení z lásky k Bohu — — — pro závratný vzestup duše k duchovním výšinám. Obojím přes svůj mladý věk stala se vůdkyní duší Bohu zasvěcených.

Sám způsob skutečné, hluboké pokory, kterou neustále naplněna byla tato duše Boží zvláště vyvolená, jest neklamným svědectvím toho, jak přehluoce sv. Terezička pronikla do duchovních světů, k nimž právě tato pokora jest zázračným klíčem. „Nikoli, nejsem světice. Nikdy jsem nekonala velkých skutků jako světci. Jsem docela malá duše, kterou Bůh zahrnul milostmi...“ (Posl. slova 113.) „*Všecko je milost*“. (P. sl. 22.)

Pokora jest právě nejmnocnější hybnou pákou rozvoje duchovního života. Ona humilitas, pro niž antičtí pohané neměli ani jména, jest vskutku zdrojem nejrychlejšího pokroku nitrného života křesťanova, podmínkou sestupu božských sil. „Vždyť Bůh tam vlévá svá požehnání, kde najde nádoby prázdné. Čím dokonaleji se člověk zřekne věcí pozemských a čím více sobě

odumře... tím dříve zavítá k němu milost s dary tím vzácnějšími... tím více pozvedne srdce pokorné". Kemp. IV, 15. Předobře pochopila tato slova naše bílá květinka z Lisieux: „O Máti moje, děkuji vám, že jste mne nešetřila. Ježíš věděl, že jeho květinka potřebuje oživující vody pokořování... a vám musí děkovat za toto dobrodiní". (Děj. d. 171.) Ohromující přímo slova nejhlubší pokory pronešena jsou vyznáním: „Všemohoucí vykonal ve mně veliké věci. Ale největší z nich jest, že mi ukázal moji nepatrnost a neschopnost k dobrému". (Děj. d. 175.) Jinde se zmiňuje o „...oné jediné pravé radosti, již v srdci požívá, poznávajíc, že je v očích Božích ubohé, nepatrné nic... (Děj. d. 171.) Slova vskutku františkánská... Tedy za nejvyšší milost považuje poznání vlastní nicoty... Toť právě tajemstvím pokory mystikovy, jež krásně vyjádřil sv. Jan od Kříže: „Tu jsem se pohrouzil až do hlubin vlastní nicoty a tím právě pozvedl jsem se tak vysoko, že jsem mohl cíle svého dosáhnouti..."

Tato hluboká, skutečná, nelíčená pokora světice vyvrcholila v jejím „božském dětství“, o němž řečena byla nádherná slova: „Úplná oddanost je vrcholem lásky a nejvyšším bodem

tohoto vrcholu je duch dětství“ (Msgr. Gay). Téhož dětství, o němž dříve pravil velký papež Pius X.: „Jedinou mojí ctižádostí jest, abych se stal malým dítětem v rukou Božích...“ (Děj. d. 18.) Co znamená pak toto božské dětství sv. Terezičky? Sama je vyjadřuje slovy: „Pán chce, abych se mu přenechala jako malícké dítě, které se nestará, co se s ním stane“. (P. sl. 28.) „Být před Bohem jako malé dítě, ... to znamená poznávati svoji ubohost, očekávati všecko od Boha, jako malé dítě očekává vše od otce... Zůstávala jsem tedy malá, nemajíc jiného zaměstnání, než trhati květy, květy lásky a oběti... Pánu Bohu... abych mu působila radost...“ (P. sl. 106.) Plným právem věru mohla říci krátko před svojí smrtí: „*Pochopila jsem pokoru srdce!*“ (Děj. d. 277.)

V této své přehluboké pokoře neopomíjela následovati a vzývati Marii Matičku, pomocnici křesťanů, zvláště za pomoc, jak přiváděti duše k jejímu božskému Synu: „Mé tajemství spočívá v tom, že vzývám blahoslavenou Pannu, aby mi vnukla, co by duším nejvíce prospělo... že žasnu sama nad tím... cítím však dobře... že Ježíš mluví k nim skrze mne“. (Děj. d. 261.) Byla horlivou ctitelkou Přesvaté Panny, o níž pronesla nádherná slova: „Jak ráda mám

nejblahoslavenější Pannu! Líčívají nám ji jako nedostizitelný vzor. Měli by raději nám ukazovat, jak ji můžeme následovat. Je více matkou než královnou... Ona slávu vyvolených ještě zvětšil... O přesvatá Panno! Její život byl tak prostičký..." (Děj. d. 258.)

A jakou stezkou dospěla těchto výšin? Jaké jsou prostředky, jimiž uschopňuje duše jí svěšené dosíci téhož? Vpravdě: „Čím duše jest Bohu bližší, tím prostější se stává“. Nelze si pomysleti „pronikavějšího zjednodušení křesťanského života, aniž cesty přístupnější všem a každému“. (P. Soukup.) „Láskou k Bohu udržovati se v živém spojení s Ním ve všem, co konáme, myslíme a cítíme.“ Jinými slovy: dostačí důvěrně se odevzdati Bohu a prokazovati mu lásku drobnými denními oběti.

Důvěrná odevzdanost předpokládá již sama víru, naději a lásku. Nadtož pak „láska pravá, živící se a udržující stálými oběti“. Tak světice planoucí lásky k Bohu, „jemuž nikdy nemůžeme důvěřovati nadmíru“, zjevuje nám svoji nejkratší a nejbezpečnější cestu v náruč Boží tím, že „mu stále sypeme kvítky drobných obětí a získáváme *Jej láskou*“. — „Tak jsem ho sama získala“. (Děj. d. 263.) A v obět této své lásce přináší neustále všechny příhody,

myšlenky i city denního života, starajíc se ze všech sil, „jak by jen Ježíši působila radost“. Svou myslí neustále dlí u Miláčka svého srdce, vykonávajíc tak modlitbu bez ustání. Dokonce utrpením svým, snášením krajních nepříjemností se modlí stále Bohu svému, přinášejíc Mu obět. Povznáší mysl svoji k Němu a k nebesům. Bytost její pozemská jen na to myslí, o to usiluje, jak by co nejintenzivněji pronikla Jeho „vědou Lásky“. Jak by se i v neméně příležitosti cvičila aktivním sebezáporem pro nadpřirozený svůj cíl: Krista.

„Zapomínala jsem sebe a snažila jsem se, abych v ničem nehledala sebe“. (P. sl. 93.) Jinde opět praví: „Nic nepůsobí mi tolik radostí, jako nepatrná utrpení“. (P. sl. 9.) „Bože můj, dovol mi však, abych Ti tento zármutek obětovala jako zkoušku, kterou mi posíláš z lásky. Lituji svého pochybení, ale jsem ráda, že Ti smím obětovati toto utrpení“. (P. sl. 34.) Toť skvostná formule vnitřního umrtvování. Vždyť „Duch Svatý jí dal pocho-piti, že mrtvení ducha a srdce neporovnatelně více posvěcuje“, než tělesné kajícínosti (Děj. d. 248), třebaže světice „tělesně v klášteře nejvíce zkusila zimou. Působila jí taková muka, že by byla téměř zemřela“. (Děj. d. 249.)

Jako novodobý Kolumbus odkryla neznámé pevniny našeho nitra. Štěstí a bohatství vnitřního života z Boha učinila přístupným i duším nejprostším... protože jim udala i nejmocnější i pro potřebu doby nejvhodnější prostředek *vnitřní askese*. Ne oné nápadné, tělo vysilující, až zdraví jeho podrývající sebemrtvení, ale vyšší, nenápadný, daleko však působivější způsob sebezáporu: potlačovat všechna vnitřní hnutí sebelásky, cvičit se v snášení utrpení a v nepříjemných úkonech ctností, zkrátka být lovcem příležitostí až nenasytným za tímto účelem. Vzala sobě k srdci vnuknutí Boží středověkému mystiku Susovi, aby tím intensivněji pěstovala *ducha stálé oběti vnitřní* ve všem všudy. Již ve Starém Zákoně prorok Isaiáš překrásně se vyslovil o nejvyšší ceně podobné vnitřní askese (kapit. 58.). Sama světice neváhala se vyjádřiti o její ceně slovy, že pěstování krásných myšlenek, psaní duchovních knih nemá tolik ceny, jako nejmenší úkon sebezáporu, vnitřní oběti. A „Církvi takový nejmenší projev čisté lásky k Bohu prospěje více než všechna ostatní díla dohromady“. (Sv. Jan od Kříže.)

Čerpala svoji sílu a lásku z nekonečných zdrojů. Pracovala silou Boží. Milovala láskou

Boží. Z těchž nadpřirozených pohnutek bližnímu prokazovala co nejúčinnější skutky lásky. Tímto zapojením v Boha dodávala i nejnepatrnějšímu činu a myšlence nekonečnou, nadpřirozenou cenu. Toť tajemství této malé něžné světice, v jejímžto „srdci zavládla jen vůle Ježíšova“, Boží. Proto jsou ty úžasné mystické výšiny tak pracně zakrývány v řádcích „Dějín duše“. Proto její nevystihlé kouzlo příkladu, zachvacujícího lavinovitě všechny vrstvy křesťanského světa.

„Malá Terezie je veliká světice. *Zahajuje nové období mystiky.* Svět prostých duší pochopil ji však dříve než theologové... já sám, čím hlouběji vnikám do její cestičky, tím více cítím, že je to cesta jediná.“ (Děj. d. 19.)

Svatá Terezie Ježíškova z Lisieux jest živoucím dokladem působnosti této nové mystiky. Jest „svící postavenou na kbelec, aby osvětlovala všechny, kteří jsou v domě“. Jest živoucím příkladem a vzorem nás všech... Dovede i v nejprostší lidské bytosti vlítí možnost krásy a síly nitrného života z Boha a pro Boha, uctívání Jeho v duchu a pravdě...

„Duším lidským lze jediné pomoci příkladem, t. j. postavením, vytýčením idey, která pak v ně vlévá svůj veškeren duchový ob-

sah ...“ „Světec pak ztělesňuje život. Ukazuje nám všem, čím každý z nás v jádru svém státi by se mohl a měl ...“ H. Keyserling. „Světec pouhou svojí existenci svědčí o jsoucnosti světů nadpřirodních a jest zárukou metafysických ideálů“, tvrdí náš filosof-přírodovědec Fr. Mareš.

Sama k tomuto účelu obětovala se do krajností, vyhledávajíc až vášnivě jakoukoliv příležitost k podobnému sebezapírání, ať to bylo cokoliv. Tak život této „malé světice“, zvláště svým deštěm růží, po celé zeměkouli se rozprostírajícím, potvrzuje ohromnou sílu skrytého vnitřního života z Boha, neustávající modlitby a vnitřní oběti. Za svého pozemského života nevykonala vlastně nic pozoruhodného — ale ovoce její vnitřní kázně, výsledky její malé cestičky a božského dětství — zjevují národy země!!

Stigmatisovaná Terezie Neumannová byla právě podobně prostou duší, Bohu zcela oddanou. Její pozoruhodné zjevy staly se nečekaným potvrzením úžasné ceny této mystické cestičky bosé karmelitky z Lisieux, osvědčivší se právě u ní i v nejtěžších životních okolnostech.

III.

CESTA KŘÍŽE.

*Já přivádím duši, vyvedu ji na poušť
a mluvití jí budu k srdci.*

Osedš II., 14.

*Děkuji Ti, Bože, za všechny milosti,
zvláště, že jsi mi dal projítí výhní
utrpení . . .*

Sv. Terezie z Lisieux.

Ani „sv. Otec Pius XI. nezalekl se tvrzení, že sv. Terezie Ježíškova jest pro nás hlasem Božím, jež nám zvěstuje, v čem záleží dokonalost, ke které jsou všichni povoláni: Bohu se líbiti, Boha milovati tím, že plníme Jeho vůli . . .“ (Děj. duše 18.) A příklad takového heroismu podává nám právě Konnersreuth.

Jest nesporno, že cestičkou sv. Terezie: úplnou odevzdaností a láskou k Bohu, položen byl pevný základ vnitřního života selské služky Terezie Neumannové, zvláštní horlitelky tohoto bělostného kvítku ráje. Když pak vzrostla v něm poněkud a zapustila kořeny, strhla se bouře a přišel prudký příval utrpení a běd nesmírných. Téměř celé peklo se rozběsnilo, aby náporům svým poskytlo „této nejkratší cestičce k Bohu“ pravou zkoušku ohněm. Nej-

těžší zkoušku odolnosti a nosnosti. Za necelá čtyři léta po poznání této cestičky střemhlav uvržena byla ona prostá následovnice bosé karmelitky z Lisieux do pravé výhně bolestí a utrpení, utrpení těžkého, léta trvajícího, beznadějného. Tedy do bezpříkladné zkoušky duchovního směru této světice.

Dnes po pečlivých a přesných záznamech obsáhlé knihy Gerlichovy docela jinak se díváme na skutečné onemocnění a utrpení naší stigmatisované před jejím nepochopitelným uzdravením. Podivujeme se právem hrdinnosti její duše, s jakou snášela ránu života, která i silného muže dovedla by zdrtit, v prach zašlapat.

Nejstarší dcera dvanáctičlenné chudé venkovské rodiny, nemající leč holé ruce k dobývání chleba vezdejšího, náhle zbavena byla vší možnosti přispívati k obživě svých sourozenců. Nedosti na tom. Byla uvržena bezvládně na lůžko. Potřebuje sama pomoci, ošetření, péče. Stává se tudíž své rodinně na obtíž.

Dru F. Gerlichovi přísluší zásluha, že dvouletým sbíráním materiálu, jakož i pětíměsíčním pobytem na místě samém objasnil nám všechny důležité okolnosti z těžkého onemocnění Terezie Neumannové, které trvalo více

než plných šest let. Leč tím, co zjistil, záhadu ještě prohloubil...

Dnes nelze již dobře lékařsky pochybovati o tom, že při onom hašení požáru sousedovy stodoly dne 10. března 1918 utrpěla Terezie Neumannová vážnou ústrojnou poruchu, ať již páteře (zlomení kloubních plošek obratlových), či míchy (krvácení). V důsledcích nerozpoznání a tudíž i neléčení základního onemocnění páteřního sloupu postihl ji při nesení těžkého břemene na sklepním schodišti statku bývalého chleboďárce, v dubnu téhož roku, nový těžký úraz lebeční (otřes mozku, snad zlomení spodiny lebeční). Tímto novým neštěstím počala se u ní krok za krokem vyvíjet choroba, provázená stupňující se slabostí až obrnou dolních končetin, měchýře, oslabení zraku, padoucníkovými křečemi atd. Novými úrazy lebečními (srpen, říjen, listopad 1918) se stav její stále horšil. Po zjištění těchto nadmíru závažných okolností nemůže být u Terezie N. ani řeči o nějaké hysterii, t. j. chorobě pouze funkcionelní (výkonnostní).

Od listopadu 1918 upoutána byla zúplna na lůžko své podkrovní světničky. Dne 17. III. roku 1919 po novém lebečním zranění zbavena byla zcela zraku (nerozeznávala ani tmy

od světla). Žila tedy v naprosté slepotě, jaká u hysterie *nikdy* se nevyskytuje. Zmítaná padoucníkovými křečemi, ochrnutá nadto i na levou horní končetinu, obtěžována bolestivými proleženinami značné velikosti... vskutku a doslovně octla se tato dříve statná a zdravá venkovanka, zastávající koncem války místo pacholka u volských potahů — v pravé výhni utrpení, v naprosté a úplné beznaději.

Tam na tvrdém selském loži v podkroví, do něhož se vystupovalo po něčem, co nebyly ani schody, ani žebřík, plynul den za dnem. Jeho jasu nemocná nerozeznávala již od temnot nočních. Strídal se týden za týdnem, měsíc za měsícem. Krutá zima několikrát nastoupila po rozkošném jaru i létu... Nemocná ležela tam stále. Nikdo již jí nedával naděje na uzdravení. Nejen lékaři, ale již i rodina pochybovala o jejím uzdravení. Jaké síly duše, jakého jejího vzepětí bylo potřebí: neklesnouti na duchu, neklnouti osudu, Bohu, lidem, životu!

Stejně hrdinskou se osvědčila i rodina chudobných venkovských krejčů! Nenaříkala, ne-reptala na nemocnou, ležící bezvládně nahoře v podkroví. Ani trampotami, obtížemi, ošetřováním beznadějně choré nedala se přivésti

z rovnováhy, aby případně „dobrou smrtí“ ji odstranili. Naopak stala se miláčkem všech ubohá slepá, ochrnutá dcera či sestra. Členové této chudičké rodiny předháněli se v jejím ošetřování... Zde ukázala pravou svoji sílu živá náboženská víra, která, když všechno všecinko zklamalo: věda, pomoc lékařská a lidská — — držela ještě stále nad vodou tento živoucí lidský vrak, který spěl vstříc neodvratné smrti otravou krve ze hnisajících těžkých proleženin...

Ó, té drtivé tíže šedivě ponurých dnů, váhavě se vlekcoucích od života k smrti, která stále ještě váhala skositi svoji jistou oběť!... Toho strašlivého utrpení, trvajícího plných šest let!! Co dělala Terezie Neumannová v těch k šílenství zdlouhavých hodinách utrpení, kdy při přechodném ohluchnutí její živoucí mrtvolu spojovala ještě s vůkolním světem jen ruka otcova aneb slza matčina? Nač myslela, kdy otrava krve z proleženin vysilujícími horečkami věstila jí neodvratně blížký konec?

Modlila se k svému Bohu, dávala si sourozenci denně předčítati části z „Dějin duše“, jak sv. Terezie ve své smrtelné nemoci povznášela se k Bohu prostou bezeslovnou obětí svého utrpení: „Mám příliš velké bolesti, proto

se modlím!“ pověděla své ošetřovatelce naše světice z Lisieux za jedné bezesné noci. „A co říkáte Pánu Bohu?“ tázala se jí tato. „Neříkám nic... *miluji Ho!*“ zněla odpověď.

Ještě dávno po tom, kdy nebeský vzor seslal Terezii Neumannové dešť růží zcela nečekaných, — nepochopitelných to uzdravení — vzpomíná sobě těch blahých dob, kdy slepotou, ochrnutím úplně oddělena od celého světa... „mohla tak krásně a stále *mysleti* na Boha!“ Za nejkrutějšího utrpení, v nejtemnější noci zrakového smyslu dostává se tato budoucí „nevěsta utrpení Kristových“ Bohu svému nejbliž. Ocítá se v Jeho náručí dík svému nebeskému vzoru a rozvinutému nitrnému životu z Boha „malým tajemstvím“. Krátké věty téhož, předcítané jí z „Rosenhainu“, zvláště pak výtečná knížka redaktora dra W. Muta: „Auf! Dem Kreuze nach!“ (Vzhůru, za křížem!), o níž stigmatizovaná vyjadřuje se s největší úctou a láskou... byly jí po kromobyčejné milosti Boží podporou a záchranou co nejúčinnější...

Přirozeně, že jsem si objednal tuto knížku a nelituji toho. Jest velice poučná a duším prospěšná, zvláště tím, že vlastním jádrem jejím jest nádherný list bl. Grigniona z Montfortu. Když tomuto horlivému apoštolu r. 1704

v Rennes jansenisty bylo zabráněno konati misie, uzavřel se doma po 10 dnů, konaje vlastní duchovní cvičení k přesvatému Kříži. Poslední den jejich sepsal tento nádherný „List přátelům Kříže“, pravou to perlu asketické literatury. Ne nadarmo jest tento list exercičním kursem nejprísnějšího řádu mnišského, trapistů!

Nádherná to četba duchovní, stejně povznášející jako „Pravá pobožnost“ k Panně Přesvaté, anebo „Tajemství Mariino“. Správně a duchovně zachycen účel Kříže k nastrádání pokladů věčnosti. Pravý přítel Kříže jest skutečným nositelem Krista — Christoforos — neb jde cestou Jeho, v Jeho šlépějích a miluje Pána v nejlepším prostředí: v křížích. Tyto jsou darem Božím, vyznamenáním pro Jeho vyvolené, aby správně s Ním svůj kříž nesouce, učinili srdce svá ohnivým keřem mystickým a stávali se přáteli Božími... Tak Kříž zjeví nám tajemství svá i Tajemství Kristovo. Zanítí duše požárem božské lásky k heroické lásce, snášející utrpení svá pro Boha. K oné lásce, o níž pronesl nejvyšší slova svatý Chudáček z Assisi v rozmluvě s bratrem Lvem: „Nade všechny milosti a dary, které Kristus přátelům svým dopřává, je umění

sebe sama přemáhati a dobrovolně pro lásku Kristovu snášeti námahy, příkoří, potupy, utrpení... protivenství všeliká..."

V listě tom dále obsažen návod k stálému skrytému vnitřnímu sebemrtvení, a tím k shromažďování pokladů v nebesích. Pokladů věčných s radostí a plesáním ve všech tíživých a bolestných okolnostech života. Tedy systém askese vnitřní, tak dokonale propracovaný, jako by jej téměř byla napsala sama sv. Terezie Ježíškova. Tak mystikové všichni mluví toutéž řečí...

Nedivím se již, že Terezie Neumannová dle tvrzení R. v. Lamy „nevynechala ani dne, aby nerozjímalala něco z této knihy, o níž si přála, aby byla dána do rukou všem, jakýkoliv kříž nesoucím, aby si nikdo nemohl více naříkati na svá utrpení..."*)

*

„Chce-li Ježíš, abychom trpěli, tedy nutno naprosto se podrobiti.“ (Děj. d. 247.) Prelát Th. Geiger z Bamberka vyznává, že nejvíce byl dojat poznáním, „jak si Bůh připravoval tuto duši v tmavé noci opuštěnosti a utrpení!

*) Bl. Grigniona „Okružní list přátelům kříže“ vyjde ve sbírce „Vinice Páně“.

Docela odloučenou od viditelného světa, by ji uschoptil nésti břímě darů milosti, aby zbloudilí našli k Němu zpět svoji cestu!“ Vpravdě Pán sám ponořil Terezií Neumannovu až na samé dno kalichu utrpení a beznaděje, aby tam uzrála její duše... aby uzrála a byla proměněna!

„Miluji utrpení, miluji vše, co mi Pán posílá.“ (Děj. duše 264.) „Snažila jsem se vždy utrpení milovat a ochotně je přijímat“, v naprosté odevzdanosti a lásce k Bohu vyučuje stigmatisovanou její i naše duchovní vůdkyně z Lisieux. Žačka její z Konnersreuthu slepá, nehybná po čtyřech letech útrap, dne 29. dubna 1923 odpovídá světelnému zjevu, tážícímu se, zdali by si přála býti zdráva: „Mně jest všechno vhod, žítí nebo zemřítí, býti zdravou či nemocnou. Milý Bůh tomu nejlépe rozumí“. Prohlédla opět po 4 letech a 1 měsíci. Není divu, že pak učelivé žačce a své chráněnce poslala sv. Terezie další růžové lístky: vyhojení rozsáhlých proleženin během 12 hodin v dubnu 1925, vyléčení ochrnutí v den svého svatořečení 17. května 1925 a týž rok 13. listopadu okamžité uzdravení zhnisalého zánětu slepého střeva...

Pravdivá vskutku jsou hluboká slova Berna-

dotova O. P. (str. 73): „Každé utrpení dobře snášené urychluje v nás dílo Boží. *Nic více neposvěcuje*. Utrpení dokonává naši hlubokou podobnost s Ježíšem. Působí podivuhodné dílo, o němž mluví sv. Pavel: *vytvoření Krista v nás*. (Gal. 3, 19.) Zatím co náš vnější člověk hyne, den ze dne obnovuje se náš *vnitřní člověk*.“ (Gal. 4, 19.)

„Muselť zajisté Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své.“ Luk. 24, 46. „Kdo touží po dokonalém spojení, musí odhodlaně vniknouti do bolestí Ježíše Krista a snášeti s ním všechny útrapy... abychom přebývajíce s ním v bolesti, neustávali přebývati v lásce.“ Bernadot (str. 77).

A nyní po letech, čím hlouběji vnikám do nauky Kristovy, tím více se mi osvětluje strašlivý omyl „třináctého apoštola“, jasnopoljanského L. N. Tolstého s jeho neodpíráním zlu. Tím jasněji se mi rýsuje kardinální rozdíl křesťanství od učení Buddhova. Tento „Osvícený“ prostě utíká před utrpením. Duchamorným trainingem dospívá sice k tomu, že zla a utrpení nevidí, neslyší, dokonce ani necítí. Dociluje, jako by proň neexistovalo vůbec, ale nepřemáhá ho. Kristus a dle Jeho vzoru křesťan — bere je na se. Obětí své duše je pro-

měňuje, přemáhá, přepodstatňuje. Proměňuje zlo v dobro, hodnotu záporu v hodnotu kladu. Smrt v život. A proto nic krásnějšího, nic silnějšího, nic duchovnějšího, nic vznešenějšího, co svět světem byl a bude — nebylo a nebude nad křesťanství!!!

To vše proto, poněvadž Kříž sám — Oběť — jest jedno z velikých tajemství lidstva. Ne nadarmo Kříž, náš symbol utrpení, strádání, běd, jest zároveň symbolem vykoupení, a „vítězství, jež přemáhá svět — víry naší“. Protože zároveň jest jediným, výlučným symbolem a známkou hodnoty kladu, tvorby, života. Symbolem povznesení horizontály hmoty do výše na vertikálu zduchovnění! Symbolem vybojované rovnováhy duše, které ještě chybí jen pohyb kol svého středu, aby zcela zanikla, vnořila se v Božství... Úžasné, neskonale mocné mysterium jest znamení — Kříže!

Nepatrná světice z Lisieux svým přehlubokým životem vnitřním jako milostí Boží vnikla až na dno do „vědy lásky Kristovy“. Předobře pochopila cenu i smysl křížů, utrpení. Vášnivě si zamilovala „Cestu kříže“. Cestu tolik opěvanou, tolik velebenou velikými mystiky. Tolik strachovanou přirozenými lidmi a nenáviděnou lidskými živočichy. Cestu Spa-

sitelovu o zapření sebe sama, přijetí kříže a *následování Jeho*. Úžasné hlubiny duchovního dění v člověku! Propasti tajemství prostě nechápatelné hmotařskému pokolení.

Nádherně tajemství tato napovídá sv. Terezička sama na obrázku své drahé sestry Celi-ny. Drží v rukou kříž, na němž jako by vzrostly nádherné plné růže. Růže, královny květů. Růže, vyvrcholení dokonalosti, moudrosti. Starým značily nejvyšší stupeň zasvěcení, nám nejvyšší lásku, oběť, krásu. Růže, obětované Ježíši za nás ukřižovanému... Kdo pochopiti můžeš, pochop.

Skvělá a nad jiné úspěšná vůdkyně nitrného života z Boha, sv. Terezie z Lisieux, nedovedla jen krásně psáti o utrpení: „zármutek nás činí dobrotivějšími a trpělivějšími“, neb „utrpení přivádí blíže k Bohu“ aneb že „utrpením přichází více lidí k Bohu než nejlepším kázáním“. Ale sama svým celým životem dala nám zářivý vzor cesty kříže i jejího triumfu: „Kříž byl od kolébky mým údělem. Kristus Pán mne však naučil tento kříž vášnivě milovati“, napsala jistému misionáři.

Pozornému čtenáři „Dějin duše“ neujde, že pisatelka vskutku mnoho protrpěla duševně

i tělesně. Duševní trýzní zajisté jí byla ranná ztráta milované matičky i pozvolné, léta trvající odumírání drahého otce. Tělesně pak na Karmelu trpěla nevýslovně zimou ve své celičce, „v níž sobě vysloužila nebesa“. Stejně i zákeřnou chorobou, která nejen zachvátila dýchací orgány a pohrudnici, ale byla komplikována způsobem ochuravění nejvýš bolestným, takže i samému ošetřujícímu lékaři vynutila slova obdivu její statečnost v utrpení. Poslední měsíce svého pozemského života trpěla nesmírně vyprahlostí, opuštěností, útoky démonických bytostí, jakoby na potvrzení krásných slov: „V těchto požehnaných hodinách vnitřní pustoty či nadpřirozeného očišťování docházejí uskutečnění velké věci: Láska dokonává spojení duše s Bohem“. (Bernadot 80.) Či bl. Anděly z Foligna: „Čím více se domníváš, že jsi opuštěna“, pravil jí Pán, „tím více jsi s Bohem spojena a Jím milována. S Bohem jsi spojena úžeji než kdy jindy...“ Na smrtelném loži dovedla tato světice zhuštěně povědět vnitřní smysl utrpení těmito slovy: „Můj duchovní život v nemoci záleží v tom, že *trpím, to je všechno!*“ (P. sl. 98.)

Prošlaf skutečnou, strašlivou cestou kříže, najmě duševního. Za dlouholetého odumírání

předrahého otce podán jí byl kalich přetékaající hořkostí, a přece byl vypit bez reptání až na samé dno. Svěťice napsala o tom: „Bylo nám píti tak hořký kalich. Bolest našich srdcí nelze slovy vystihnouti. Nepokusila bych se ani o to“. A přece... „ta tři léta mučednictví našeho otce považuji za nejmilejší a nejplodnější v našem životě. Nevyměnila bych je za nejvyšší nebeská vytržení. Buď veleben, o Pane, za léta, jež jsme prožily v utrpení!... Jak sladkým a cenným stal se náš kříž tak trpký, když srdcím našim unikaly jen povzdechy lásky a vděčnosti! Nekráčely jsme už, ale běžely, letěly jsme po stezce dokonalosti“. (Děj. d. 146.)

Ano, v tom to spočívá! „Čím kdo radostněji kříž na se bere, tím rychleji mizí temnoty a jeho tíž — člověku probleskuje vnitřní smysl utrpení a krása“, vyslovil se kdesi filosof hloubky H. Keyserling. A jinde četl jsem: „Neseš-li trpělivě svůj kříž, ponese za chvíli on tebe. Donese tě k vytčenému cíli.“ „Nejrychlejší zvíře, které k dokonalosti tě přináší, jest utrpení“, hlásal velký mystik mistr Eckehart. Utrpení přetavuje duši. Spaluje všechny její příměsi a všechny strusky, až zbude ryzí kov zlata. Ohněm zkoušený a osvědčený.

Náboženský člověk překrásně to vyjádří slo-

vy Bernadotovými: „Zkrátka: duše vržená do zkoušek musí být úzce spojena s Ježíšem Kristem a ranami jeho svatého člověčenství vnikati v Jeho *Božství*...“ Vskutku dlouholeté, bezměrné utrpení, víc než čtyřletá nejtemnější noc uschopnila, proměnila Terezii Neumannovou, aby se stala svědkyní, až spoluúčastnicí přehořkého umučení Páně na svém těle. Milostí nadměrnou, řídkou, a v nejvzácnějším stupni dokonalosti. Bylať doslovně po dlouhých šest let přibita na kříž svých utrpení, následujíc tak důstojně Muže bolesti, jehož utrpení bylo nezměřno jak moře...

Nuže vůdkyně „malých duší“ vzala statečně svůj kříž na sebe a týž odhalil jí pak tajemství svá. „Dospěla jsem tam, kde už vlastně nelze trpěti, protože každé utrpení jest mi slastí.“ (Děj. d. 252.) ...„a přece nebyl můj život zahořklý, neboť dovedla jsem veškeru hořkost učiniti si slastnou radostí“ (tamt.). Celou duší pochopila ohromný duchovní zisk, vzrůst a štěstí, kterým každý kříž nesený z lásky k Bohu, t. j. posvěcený nadpřirozenou pohnutkou, zaplavuje nitro. Jako bytost mysticky nejvýš rozvinutá poznala celým srdcem, proč největší katoličtí mystikové: sv. Terezie z Avily a sv. Jan od Kříže (oba téhož řádu karmélského), to-

lik toužili po utrpení a kříži. Známý jsou jejich výroky: Aut pati, aut mori (buď trpěti neb umříti) aneb: Pati et contemni pro Te, Domine! (Trpěti a pohrdánu býti pro Tebe, Pane!) Podobný jest výrok sv. Terezičky: „Ten, jehož království není z tohoto světa, ukázal mi, že jediným žádoucím statkem je chtíti být neznám a za nic považován a zakládati svou radost v tom, že o sobě smýšlíme poníženě.“ (Děj. d. 141.)

Tak „pečeť kříže, vtisknutá celému jejímu životu, stala se pro mnohé nejjistějším důkazem pravdivosti jejího poslání“. (Děj. d. 240.)

Proto tato vznešená učitelka vnitřního života stala se horlivou hlasatelkou askese či mrtvení, a především vnitřního: Potlačovat špatnou náladu, zvědavost, zlost. Ponižování, nepříjemnosti přijímat jako lichotky. Protivné a nesympatické bližní zahrnovat přátelskými pozornostmi. Odpírat si leccos dovoleného a milého a podobně cvičiti se do nekonečna. **Pozoruhodno jest, že záleží tu vlastně na jakémsi výcviku vůle k těmto obětem.** Podivuhodno jest, jak se v důsledcích důsledného sebezáporu rozdíl mezi velkou a malou obětí náramně zmenší a ulehčí. Naše světice stala se až vášnivou uchvatitelkou všech i nejne-

patrnějších příležitostí k této vnitřní askesi... Protože jí bylo dáno nitrným osvícením jasné pochopení, „že na světě není plodnosti bez tělesného i duševního utrpení, bez tajemných úzkostí, bez zkoušek, patrných někdy i lidem, někdy pouze Bohu..., které byly cenou, za niž vyvolenci Boží získali nadpřirozené dobro, které v nás vzniklo“. (Děj. d. 244.)

Správně uzavírají pokračovatelky vlastního životopisu naší světice z Lisieux na základě tohoto poznání: „Jestliže dnes „malá světice“ působí v srdcích podivuhodné proměny... dobro, jež na zemi koná... to vše získala za touž cenu, jakou dal Ježíš za vykoupení našich duší: za kříž totiž a za utrpení. Ano tak stal se její kříž cenou nadmíru úspěšného apoštolátu i růží, po celém okruhu zemském rozséváných...

Sv. Terezička věru dobře věděla, proč se zasvětila slitovné lásce Spasitelově. Bylť to nejen úžasné mystické zážitky vrcholného sjednocení s Bohem, ale i kupní cena její nesmírné přitažlivosti na duše lidské. Na duše zbloudilců a ztracenců měrou dvojnásobnou. Právě proto „připadá jako nejsladší projev lásky božské a při tom je nám tak blízká!“ Čili „její přitažlivost je tak mocná, že připomíná Ježíše v Galileji“. (Děj. d. 20.)

Horlivá následovnice její z Konnersreuthu, prostá, malá duše, která rovněž prošla výhni křížů a jejich žárem, byla přetavena a seznala tak nejvyšší blahodárnou jejich moc... opět z lásky k trpícím bližním a zbloudilým přejímá na se jejich utrpení, aby spadlo s duší i s jejich nemocných těl. Jsou to t. zv. „Sühneleiden“, čili dle kaplana Fahsela „mystická zastupování“.

Vpravdě jest tomu tak a nelze dosti zdůrazniti: „Kdo mužně a odevzdán v lásku Boží prošel ohněm křížů, tomu samé růže se rozvily na požehnaném dřevě kříže...“

IV.

ZRNO HOŘČIČNÉ.

Kdo zkusil jen, uvidí, co značí milovati Ježíše. Sv. Bernard.

Je nesmírně důležité, aby se duše hojně cvičila v lásce. Tak ztravuje se rychle, nezadržuje se zde na zemi a brzy dochází putí na Boha tváří v tvář.
Sv. Jan od Kříže.

V předcházejících kapitolách jasně vylíčen byl základ duchovního vývoje naší stigmatizované, který zapustil pevné kořeny v následování sv. Terezičky její „cestičkou“. Později

výhní utrpení byl zocelen, ohněm vyzkoušen. Když pak v této nadmíru bolestné zkoušce vítězně obstál, zahrnut byl v pravém slova smyslu růžemi milostí na přímluvu téže světice z Lisieux.

Tedy v Konnersreuthu duše daleko prostší a jednodušší odevzdala se Božímu milosrdenství s plnou důvěrou. V odměnu zasypána byla důkazy Božích milostí: směla s ukřižovaným Spasitelem tak mocně spolutrpěti, že nosí toho viditelné známky na svém těle. Opět nový důkaz správnosti této „zaručeně jisté cesty“, kterou si Terezie Neumannová plně osvojila za dlouhou dobu svého upoutání na lože. Než podle výslovného svědectví zvláště bedlivého kronikáře konnersreuthského, F. rytíře Lamy, velmi napomáhal jí k prohloubení této duchovní cesty lásky a odevzdanosti Bohu výtečný duchovní časopis: „Rosenhain“ (Růžový háječek), úctu světice z Lisieux nadmíru rozšiřující a vydávaný v Mnichově Dr. W. Muterem. Na osobní můj dotaz potvrdil mi též p. redaktor, že byl po celou dobu s Terezií N. v písemném styku, že byl hojně používán stigmatisovanou níže uvedený způsob praktikování t. zv. „malého tajemství“. Z příčin na snadě jsoících zaručil jí svým slovem, že za

života jejího nikomu nesdělí přesných podrobností, které jsou mu známy. Spoluzásluha této praxe duchovního života, kapucínem P. Cassianem Kargem na podkladě cestičky sv. Terezičky rozšiřované, o duchovní vývoj stigmatizované jest zcela určitá. Proto jeví se mi vhodným sděliti hlavní směrnice oněch blahodárných cvičení, která konala i na doporučení svého duchovního vůdce i zpovědníka, dp. faráře Nabera.

Rajská květinka z Lisieux sdělila nám sama ve formě vlastního životopisu, kterak objevila pro sebe tuto „cestu tak zcela jistou a vedoucí přímo k cíli“. Kterak cvičením se v nepatrných úkonech lásky přímo „běžela, letěla, radovala se“ po této stezce dokonalosti křesťanské, avšak nezdůrazňovala příliš formu, kterou ji praktikovala. A zdá se mi, že výše uvedenému otci kapucínu přísluší nemalá zásluha o to, že **tuto cestičku ještě lépe zpřístupnil rozšiřováním svého „malého tajemství“ a „Školy Spasitelovy (v Německu nákladem Školních Bratří v Kirchnach, Villingen, vyšly dokonce v třicetimilionovém nákladu, u nás v překladu sester Dominikánek v Řepčíně, odkudž jsem sám čerpal).**

Vůdčí myšlenkou P. Cassiana Karga bylo

podati všem vrstvám křesťanského lidu jakási systematická cvičení, která by prostě v duších zapustila kořeny a uschopnila je k dalším pokrokům nitrného života z Boha. Učinil tak způsobem prostým a neodolatelně působivým. Opět na podkladě nejmocnějších vzpruh duchovního života: na modlitbě a oběti. Nelze prostě najít nic nepšího, než nač znova upozornila naše milovaná světice z Lisieux i překrásný Grignonův list „přátelům Kříže“.

Zkušenější čtenář „Školy Spasitelovy“ na první pohled pozná, že její „malé tajemství“ je „staré víno v nových nádobách“, že jest to prostě „cestička naší světice“. Správně však v předmluvě k českému vydání jest uvedena poznámka P. Aloise Magera O. S. B.: „Nemůžeme nikdy dosti činiti, abychom připravili duše pro lásku Boží, neb málo duší odpovídá jí... poněvadž nerozumějí řeči vnitřního života.“ Z téhož důvodu obšírněji referuji o tomto směru, což jistě přivede mnohé k pročítání původních spisů P. Karga, které vřele doporučuji.

Byl jsem však nemálo překvapen, když při opětovném pozornějším pročítání „Dějin duše“ nalezl jsem v nich všechny prvky, ze kterých spisovatel výše uvedený vybudoval svůj systém, duším nadmíru prospěšný. Tak na př.

stejně jako ve cvičeních Kargových, již před mnoha lety malá Terezička počítala si úkony sebezáporu na malém zvláštním růženečku (škola Spasitelova to činí čárkami a účetnictvím). S velkou vytrvalostí ve způsobě střelných modliteb a povzdechů opakovala si rovněž různé věty, projevující zvláštní lásku k Ježíši a oddanost. Totéž jest hlavním pilířem i systému Kargova.

Všem učedníkům školy Spasitelovy zdůrazňuje správně zbožný kapucín potřebu cvičení. Dnes nejen každému sportovci, ale vůbec všem jest nadmíru jasno, že chceme-li něco důkladně ovládat či si přisvojit, potřebí je cvičit, cvičit a zas cvičit. Věc, výkon, o který usílujeme, musí nám takřka přejít do morku našich kostí, abychom jej bezděčně vykonávali. Jen tak lze v něm dojítí dokonalosti.

Platí-li tato zásada pro tělesný výkon, oč více třeba jí dbáti při duševní práci! Ne nadarmo veleduch sv. Ignáce z Loyoly nazval svoje geniální dílo duchovního výcviku „cvičeními“. Dokonce vojenskými. Zcela správně. Jen vojenská kázeň a přesnost nejlépe vede k cíli. Tudíž jsou jeho duchovní cvičení v pravdě „exercitia militaria spiritualia“.

Je potřebí pracovat a cvičit. Nic nepřijde

zadarmo. Nutno ze všech sil připravovat cestu Páně. Urovnávat ji Jeho milostem s hůry, které ovšem nelze si tím zasloužiti, rozhodně však lze jejich příchod uspíšiti. A to dle slov samotného Spasitele: „Tlucte a bude vám otevíráno, hledejte a naleznete!“

Potřeba cvičení jest prostě nesporná. Jest věru potřebí neustále míti na očích, vždy znovu a znovu usilovat a připomínat si vnitřní obsah toho, co má se zmocniti trvale našeho ducha a dovésti jej k vytčenému cíli. Keyserling krásně a často vyjadřuje ve svém „Dníku filosofově na cestě kol světa“ nutnost stálého opakování idey, která nás má úplně proniknouti a docela naplniti. A nikdo menší z lidí vnějšího úspěchu neproslovil lépe zásady neustálého opakování pro zaručení zdatu, než sám Napoleon Bonaparte. Ostatně „gutta cavat lapidem!“ Každíčká krůpěj něco vydlabe, vyhloubí i na kameni sebetvrdějším.

Jest nesmírně zajímavé poznávati v použité duševědě téměř magickou sílu slova a představy. Představy, jež jest tvůrčí neviditelnou silou a podkladem všech věcí viditelných. Vskutku možno tvrditi, že nejmocnější silou vesmíru je idea, myšlenka. Tuto pak myšlenku, představu (na př. ctnosti, dokonalého života

atd.) nutno vpraviti do hlubin duše, aby tam ke kořenům všeho života zasazena jsouc, mohla vzklíčiti, rozvinouti se a vzrůst. Vydati ovoce své v dobrém či zlém smyslu.

Třebas se zdá sebe banálnější věcí, není lepšího prostředku k získání nějaké vlastnosti nad neustálé polohlasité opakování až bezpočtukrátě slova, tuto vlastnost vyjadřujícího. Volá-li přirozený mystik indický dnem i nocí: Maha Deva, velký bože, velký bože, ví předbře, proč tak činí. Znal jsem osobu, která jsouc s počátku dosti nerozhodná, dovedla vypěstiti svoji vůli k neústupné síle a pružnosti damascenské ocele jen stálým, až bezmyšlenkovitým opětováním věty z Mardena: „Mit aller Entschlossenheit nach Erfolg kämpfen!“ (Se vší rozhodností bojovat za úspěch.) Jiná, podobným způsobem cvičící osoba: „v tvé duši naléztí pokoj a mír“, — uklidňovala se úžasným způsobem.

Opakování jest důležitým praktickým i hloubkově duševědným poznatkem a náramně užitečnou věcí. Není pak důvodů, proč by se i v technické, řekl bych, stránce duchovního rozvoje nemělo s prospěchem uplatniti. Na tomto správném duševědně-náboženském podkladě spočívá přirozený počátek duchovního cviku

P. Karga, jeho „malého tajemství“. Toto vskutku správně uchopeno a vytrvale praktikováno stane se pravým hořčičným semenem. Oním zcela maličkým biblickým seménkem, které, zaseto byvši v úrodnou prst, vzroste ve strom, v jehož větvích se usídlí ptáci nebeští — nejrozmanitější milosti Boží v srdci lidském. A to tím více, že praktikujíc vlastně střelnou modlitbu či zbožné povzdechy, zapojeno jest v řád nadpřirozený, který tu pak působí pravé divy... a stálou intenzitou svého opakování prostě proráží nebesa.

Tedy proti tomuto způsobu neustálého povznášení mysli k Bohu nelze v nejmenším nic rozumného namítati. Jedinou námitkou by bylo podati něco lepšího a úspěšnějšího... Přirozená síla myšlenková a zalétání mysli k nadpřirozenému cíli, k Bohu, jest vhodně doplňována silou tajemství. Každý jednotlivec sám pro sebe si vybere za podobnou modlitbičku, či zbožný vzdech, nějaký pro sebe nanejvýš vhodný citát, větu a pod. Zkrátka to, co nejvíce a nejvhodněji rozplameňuje a usměrňuje jeho srdce i ducha. Nikomu na světě se s tím nesvěří, kromě svého zpovědníka či duchovního vůdce. Tak se hromadí v jeho duši mocná síla.

Zvolí si průpovídku či modlitbičku nejkratší, nejprostší, ale vnitřně sobě nejdražší. Zkrátka musí cítiti nejsilnější vztah srdce k této větičce, aby byla schopna ovládnouti celé jeho nitro a přetvořiti je. Tuto si zamiluje, stále připomíná. Vrací se k ní stále v dobách oddechu, myslí na ni co nejvřeleji. Zkrátka učiní si ji osou duševního života buď navždy či jen pro určité úseky svého duchovního rozvoje. Mimochodem řečeno, jest to prostředek nejvyšší účelný a hojně praktikovaný v přirozených mystikách, zvl. indických, jako t. zv. „mantram“. Ostatně bývalo zvykem panovníků či význačných lidí minulosti, že si zvolili doživotní heslo, které je provázelo do smrti, aneb vyjadřovalo jejich celou duši. Nejkrásnější příklad toho máme hned na nejgeniálnějším náboženském psychologu sv. Ignáci. Jeho O. A. M. D. G. (všechno ke zvýšení slávy Boží) jest takovýmto stálým usměrňováním ducha, stálou obětí, již i Kargovo „malé tajemství“ jest i býti má. A v životopisech světců nalezly by se spousty dalších dokladů.

Na prvním místě ohromným prostředkem výchovným pro duše Bohu zasvěcené jsou poslední slova naší drahé světice z Lisieux: „*Můj Bože — já Tě miluji!*“ Aneb mocná slova,

kteřá vkládá kardinál Wisemann v ústa mladému mučedníku křesťanskému, sv. Pankraciovi: „*Krista v srdci nosím, Jemu bez ustání se klaním*“ Věta přímo zasvěcující!! Jiné náměty k cvičení „malého tajemství“ lásky:

Pane, veď mne sám!

Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce moje podle Srdce Tvého!

Kriste, Bože skrytý, naplň duši mou!

Ježíši, buď mým světlem a mojí silou!

Pane, svěruji se Tvé slitovné lásce!

Ježíši, buď mojí pokorou, buď mi vším!

Ježíši, buď mojí cestou, pravdou, životem!

Ježíši zůstaň Mistrem, Králem duše mé!

Kriste Králi, Tebe miluji, Tobě sloužím a se obětuji.

Miluji Tě, Ježíši, a daruji se Ti navždy! (Sv. Terezička.)

Ježíši, nedopusť, abych Tě urazil!

Ježíši, s naprostou důvěrou se svěruji rukám Tvým!

Spasiteli, lásku za lásku!

A stejně vroucně vzývati lze Matičku Boží o pomoc, o přímluvu:

Maria, Útočiště hříšníků, ujmi se duše mé!

Maria, Matičko, Tebe vroucně uctívám!

Maria, Matičko, k Synu svému mne přiváděj!

Maria, Bráno nebes, vzdělávej mne životem
nitra!

Maria, Vzore života v Bohu skrytého, vyučuj
mne svým tajemstvím!

Maria, Matko života duše, učiň mne dítkem
svým!

Maria, Královno srdcí, rozněť mne láskou k Sy-
nu svému!

Toť jest několik příkladů „malých tajemství“. Ostatně duše Boha milující jest dosti vynalézavá. Pomocí milosti Boží najde si, či „náhodou“ připadne na větu, která jí má býti duchovním světlem a vůdcem. Ale hledati musí poctivě ze všech sil. Vzpomeňme jen sv. Augustina v zahradě milánské!

Tedy tato malá tajemství duše, chovaná v nej-
skrytějším záhybu srdce, jsou skutečnými mod-
litbami, t. j. povznášením mysli k Bohu. A to
neustálým „modlete se bez ustání“. Jelikož
jsou to střelné modlitby, nutno z nich vy-
tvořiti pravé krupobití střel. Pravou bubnovou
palbu. Toť značí: „tlucte a bude vám otevří-
no“. Nutno je stále chovati v duši pohotově.
Jakmile jen na vteřinku povolí napětí povolání,
okamžitě třeba je vysílati k nebesům. Zvláště
pak dobré jest cvičiti je v pravidelných obdo-
bích denních: ráno při vstávání, večer při ulé-

hání na lože, při chůzi do školy, do povolání atd. Za krátký čas s úžasem člověk pozná netušený zdroj síly tryskající z tohoto cvičení, na pohled tak nepatrného.

Stávají se štěstím, znovuzrozením cvičícího je člověka, protože jsou pravou křesťanskou mystikou ve svém jádře a počátku!! Desetitisíce děkovných dopisů zaslaných P. Cass. Kargovi líčí tuto radost nejdojemnějším způsobem. Vždyť stávají se dechem vnitřního života a takřka jeho páteří. Dechem, láskou, rozkoší. Hlubokým niterným štěstím a klidem dosud nepoznaným, nepocítěným. Smyslem života v utrpeních a strastech jeho. Pravým pokladem, skrytým na poli života, ať sebe ubožejšího, či sebe pokročilejšího křesťana.

Tak nepatrná větička, nejvýš působivého duchovního obsahu, stává se krystalizačním centrem vnitřního života v Bohu i základem proměny, přetvoření duše malými prostředky, jako cvičení Ignatiánská prostředky velkými. Jest to duchovně silotvorné středisko. Zárodečná buňka budoucího organismu nevýslovné krásy a radosti v Bohu. Jakoby první zažvatlání nemluvněte k svému Stvořiteli slovem: *Otče!* První slabika přečtená v mystickém slabikáři! Jakoby v srdci Pánu právě zažehnuté věčné

světélko! Jakoby první zašeptané slůvko věčné úmluvy s Ním... o lásce za Lásku — —

Zvolení a proslovení tohoto „malého tajemství“ mi připadá jakoby prvním vdechnutím novorozeného děcka k životu z Boha nadpřirozenému, mystickému. A vskutku stane se mu tato střelná modlitbička — pro nás děti chvatu a shonu nelze volit si nic dlouhého — skutečným niterným dýcháním duše. Skutečnou oasou duše, ve vyprahlosti všedních povinností a úkonů, která ji napájí ze zdrojů života nadzemského. Zářivým sluníčkem v té šedi jednotvárného chodu života, v kolotoči ponurých, olověných dnů.

I Terezie Neumannová šla touto stezkou „malého tajemství“, jež se mi čím dál tím více jeví pouhými „doplňky a vysvětlivkami“ „cestičky“ sv. Terezičky. Mnoho o tom vypráví spisovatel Lama dle sdělení výše uvedeného znalce nitra Terezina i důstojného p. faráře Nabera v kapitole své knihy: „Skrytý vzestup“. Stigmatisovaná dávno před svým charismatem zvolila si za „své tajemství“ modlitbičku: „*Milému Spasiteli všechno k radosti.*“ Vedle toho s dětskou vroucností a prostotou modlívala se delší: „Můj Bože a mé všechno!

Co v nebi mám, co na zemi miluji krom Tebe, ó Bože srdce mého a podíle můj na věky!“ V roce pak 1921 za missií v Konnersreuthě naučil ji missionář tento krátký povzdech: „Vezmi mne sobě, dej mne Tobě!“, který dle jejího vlastního vyznání hrál její nitro láskou a odevzdaností k Bohu. Rovněž dp. farář Naber, její duchovní vůdce, podporoval a řídil u ní tento směr vnitřního života, odpovídající zcela duchu „Dějin duše“ bílého kvítečka z Liesieux.

Tak zažehává malounká jiskérka života z Boha maličký plamének, nepatrnou věčnou lampičku v srdci lidském —. Stálým rozdmýcháváním a neustálým přiváděním paliva, hořlavin, roste a mohutní v nitru lidském v plamen lásky, lásky posléze požárem ztravující celou naši bytost! Lásky, jejíž cíl jest napřirozený! Lásky, v jejíž výheň nekonečný Cíl, Bůh sám, vlévá moc i sílu života nadpřirozeného! Lásky, jež sama posléze s úžasem poznává svůj „životu břeh druhý“!

Než tato láska jako každý plamen potřebuje stálého dovozu hořlavin a mocného větru, aby prudčeji zaplála. Nuže kterak roste i pozemská láska? Stálým zalétáním myslí k osobě milované, podržování se její vůli, plněním

každého jejího přání, i kdyby to bylo za cenu oběti. Právě dle častých obětí, třebas i drobných, (když právě není příležitosti k velkým) posuzuje milovaná osoba sílu lásky osoby milující. Tak mezi oběma vzrůstá pouto vzájemné lásky stále pevnější a oddanější.

Nejinak tomu i ve světě duchovním. „Kdo činí vůli Otce mého, ten jest, který Mne miluje... I Já budu jej milovati — — —“ Neznějí tato slova sluchu našemu jako hudba andělů? „Ano, můj Miláčku, kéž můj nicotný život se ztráví před Tebou! Nemám jiné možnosti Tobě dokazovati svou lásku, než že Ti sypu kvítky, t. j. nedám si ujíti ani sebe menší obět, ani pohled, ani slovo, abych nevyužila nejnepatrnějších (nejlhostejnějších) činů a nekonala je z lásky... *Z lásky chci trpět i se radovat.* Tak Ti budu sypat květy, ani jediného nepřeždu, aniž bych jej neotrhala pro Tebe! A budu zpívat, stále zpívat, i budu-li trhati růže mezi trnům... Čím delší a špičatější budou jejich trny, tím líbezněji zníti bude můj zpěv.“ (Děj. d. 236.)

Toť jest stálé *cvičení lásky* Boží. Tak zní stálé zasvěcování se lásce Boží našeho světlého vzoru, svaté Terezie z Lisieux. Toť trest oné

„cestičky“, již papež Benedikt XV. nazval „tajemstvím svatosti“.

Kdo pozorně přečetl nádhernou knihu vnitřního života „Dějiny duše“, souhlasí se mnou, že duše této „malé světice“ byla prostě ztravována až vášnivou snahou *cvičiti tuto oběť lásky bez ustání*. „Horlivost domu Tvého ztrávilá mne!“

„*Par la pratique de ces riens . . .*“ „Cvičením v těchto maličkostech připravovala jsem se státi se snoubenkou Ježíšovou a nemohu ani vyjádřiti, jak mi to . . . napomáhalo růsti v odevzanosti, v pokoře a v jiných ctnostech“. (Děj. d. 134.) Tedy cvičení! Cvičení tvoří umění! Cvičit, cvičit se musí neustále člověk ve všem, co chce jednou dokonale ovládat. Zvláště umělec! Hudebník, malíř, sochař atd. Cvičit rukama, myslí a srdcem!

Cvičení jest soustavná usilovná snaha, stále a stále usměrňující ducha k těmž cíli. Stále a stále prohlubující a zdokonalující žádoucí úkony. Jen cvičení dělá mistra ve fysickém životě, natož pak jest naprosto nezbytné v duchovním! A obecný lid správně a instinktivně cítí potřebu stálého pomalého růstu k výšinám. Nepodává-li se mu pak z míst kompetentních návod ani k sebe prostší duchovní

praxi niterného života vsutku křesťanského, ký div, že lačně sahá a žízňivě lapá i po tak bezcenné gnosticko-zaklínací praktice „i-e-a-o-u-y!“

Než poslyšme raději, co dále sděluje nám náš světlý vzor: „S počátku i tato nepatrná cvičení stála mne mnoho námahy... (neomlouvati se, postrádati věcí potřebných atd.). Zvláště ráda jsem se cvičila v nepatrných opravdu skrytých úkonech ctnosti... Jediné umrtvování, jež mi bylo dovoleno, spočívalo v tom, abych umrtvovala sebelásku. To mi prospělo více než tělesné skutky kajícího...“ (Děj. d. 150.)

Vím ze zkušenosti, že přemnoho duší toužících po nitřném životě by rádo prakticky provádělo katolickou mystiku, nejvyšší myslitelnou věc našeho pozemského života. Čítají za tím účelem duchovní knihy i příslušné revue. Konají exercicie, přijímají svátosti, leč stále nemohou se dopídit, jak prakticky začít. Kde a jak „do toho kousnout“. Cestička sv. Terezičky stvořena je pro ně nade vše ostatní... ale musejí ji poznat a začít cvičit. Činnost totiž vzrůst, nečinnost — chátrání. Tento neúprosný přírodní zákon platí i v duchovní oblasti celou svojí vahou a silou.

Zde se ocítáme u jádra samé věci. *Pečetí každé lásky jest oběť*. Zároveň jest jak *projevem*, tak i *důkazem jejím*. Oběť, přemáhání sebe, toto přirozené polykání síly touhy a přání duše, nesmírný zdroj přirozené síly ducha, jeho převahy, „magnetismu“. Oč neskonale zmocněna jest ve svých účincích, pakliže se děje k nadpřirozeným cílům, z nadpřirozených pohnutek. Askese (v původním slova smyslu značící cvičení vůbec), sebeumrtvování, jest skutečně nutný fyziologicko-mravní i duševědný základ veškerého duchovního vzestupu k výšinám. Jest to dokonce hloubkově-duševědný požadavek. Předpoklad úplné proměny duše mystikovy, bez níž vstup do nadpřirodních sfér jest mu naprosto zabráněn. Rovněž jest zcela spravedlivým požadavek za vstup do těchto úžasných tajemství, „za poklad skrytý na poli, prodati všecko, co člověk má“, na jeho cenu kupní. Kdo schopen jest pochopiti, pochopí... Jsou proto na nejhrubším omylu všichni hlasatelé lecjakých „mystik“, kteří bez zapravení vstupného cestou očistnou čili askesí nějak, někudy, zadarmo, pokoutně vlouditi by se chtěli do říší nekonečných hodnot a pravd... Ani sebe nasládlejší, sebe lákavější návody

jejich nikam to nepřivedou. Nemohou. Naprosto vyloučeno! Kéž by to všichni poznali!

Jakékoliv i sebe přísnější umrtvování vnější daleko překonává askese vnitřní, stálá a skrytá. Tak krásně vyjádřil to již ve svých proroctvích Jeremiáš v kapitole 58. Vždyť kázeň duše, přestavší vysílati zlo, vysílající naopak dobro a lásku, odměněna bude tím, že „povede ji Pán ustavičně a naplněna jasným klidem stane se jak zřídlo, jehož vody nevyschnou...“ Stejně jasně zjevena byla i po letech nejkrutější sebetrýzně tělesné mystikovi Susovi vůle Boží — zjevením se anděla, jenž zakázav mu další podobnou praxi, dodal: „Dosud jsi bojoval jak prostý vojín. Nyní tě však budu pasovati na rytíře. A světci se dostalo milosti, že porozuměl, oč umrtvování ducha vyniká nad tělesné...“ (Posl. sl. 94.)

Malé tajemství, mimochodem řečeno, jest jedním z nejlepších prostředků k odložení chyb, nedostatků, jakož i k zbavení se všedních hříchů. Duše lidská se jím prostě rozžhavuje — láskou k Spasiteli. Sama z lásky odkládá své nedokonalosti a všechno, co by nejen uráželo, nýbrž i pouze zarmucovalo Ježíše, Miláčka jejího. „Jak sladká je ta stezka lásky! I tu sice může člověk klesnouti a dopustiti se nevěrnosti.

Ale láska dovede ze všeho čerpati užitek a rychle ztravuje vše, co se Ježíši nelíbí. Zanechává v hloubi duše jen hluboký, pokorný mír.“ (Děj. d. 166.)

V začátcích této praxe vnitřní askese odporučuje se vésti si záznamy o ní po způsobu obchodních knih, — jak to i P. Karg navrhuje. Poznamenáváme si prostě, kolikrát za den vzbudili jsme malé tajemství. Kolik květů lásky, malých obětí přinesli jsme za ten den Spasiteli. Kolik vhodných příležitostí jsme promeškali. Kolikrát podlehlí jsme chybě či všednímu hříchu, o jehož odstranění usilujeme. Tyto hodnoty záporné oproti oněm kladným dávají pak nám jasný přehled, jak pokračujeme v lásce k Mistru a Pánu. Ovšem, jest to pomůckou především pro začátečníky, protože jakmile jednou vše počne řídití láska, netřeba se již zaneprázdnňovati tímto číslováním. Duše sama vycítuje, jde-li v ní ku předu či zpět, zdali nitrný život z Boha v ní roste čili nic. Jak vpředu zmíněno, i maličká Terezička Martinová používala na radu sestřičky Pavlíny podobné pomůcky. Abychom krátce znovu přehlédli působnost malého tajemství, jest toto především střelnou modlitbičkou. „*Jak veliká jest moc modlitby!* Jestif jako královna, která má vždy

volný přístup ke králi, od něhož dosáhne vše, oč prosí... Pro mne jest modlitba povznese-
ním srdce, k nebesům vyslaným pohledem duše,
výkřikem lásky a vděčnosti v radosti i v bolu.
Jest něčím vznešeným, nadpřirozeným, co duši
rozšiřuje a s Bohem spojuje..." jsou slova
našeho jasného vzoru, bílé květiny Spasite-
lovy. (Děj. d. 206.) „Čeho se nedostalo Archi-
medovi, toho plnou měrou dosáhli Svatí Boží.
Všemohoucí dal jim oporu: Sebe samého. Sebe
jediného. Za páku jim dal vnitřní modlitbu,
jež v duši rozněcuje plameny lásky. Takto
pohnuli světem." (Děj. d. 223.) Modlitba my-
stikova jest tedy nejmocnější silou vesmíru...
V pravdě!

S druhé strany pronášení této srdci nej-
dražší, skryté modlitbičky jest nerozlučně spo-
jeno s přinášením ustavičných obětí. Vždyť
„pravá láska živí se oběťmi“. *„Třeba, abych
ve všem nalézala sebezapření a oběť.“* (Děj. d.
202.) Jest třeba, a Bohem zanícené duši stane
se samozřejmostí, až vášnivě vyhledávat tyto
příležitosti vnitřní askese. Oběti, protože jimi
se tak snadno získávají poklady nehynoucích
zásluh. Býti takto lovcem milostí Božích, shro-
mažďovatelem pokladů nebes — toť vše. Čím
pak horlivěji začneme cvičiti tuto stezku du-

chovního života, tím nitrněji přesvědčíme se o hluboké pravdě slov naší vzácné učitelky: „*Ano, v modlitbě a oběti je síla má!*“ (Děj. d. 205.)

Tak „malé tajemství“ bez ustání praktikováno, stane se podstatnou částí našeho duchovního života. Střelná modlitba udržuje duši stále v blízkosti Boží, kdežto malými oběťmi s ní spojenými očišťuje se opět. Stává se čistým horským křišťálem, v němž bez překážky zrcadlití se mohou veškeré podněty a osvětlení s hůry. Obsah modlitbičky stálým opakováním — které v podstatě jest vlastně meditováním — zmocňuje se hlubin duše. Stává se centrální osou skrytého života z Boha. Stává se nosičem, prostředím, formou, do níž veškerá mystická touha duše může se vlítí. V ní se zformovati a z ní divy tvořiti. Stává se nejmocnějším činitelem přetvoření duše ve vůli Boží.

Uchopil-li jednou Pán duši a přitahuje-li ji k Sobě... věru nechybí jí málo příležitostí k projevům lásky — k obětem. Všední příběhy životní, nemoci, utrpení, strasti všeho druhu atd., atd., poskytují jí nepřeborné možnosti ke cvičení se v sebezáporu: ve květech lásky k Spasiteli... V nich duše dýše plnou odevzda-

ností a důvěrou zbožnými povzdechy: „Pane, všechno své pokoření, ponížení, obětuji Tobě! Pane, víš, že Tě miluji ve všem utrpení! Pane, to vše pro Tebe! Nebo posléze jen kratičká věta: „Pane, Ty to víš...“ Úžasně působí na duši podobné oběti odevzdanosti do vůle Boží ve sklíčenosti, nemohoucnosti, beznaději. Vždyť člověk i *psoty života může obětovati Pánu. Nést je pokorně a trpělivě* k vůli Němu. Tím vším bez zastávky kráčí k Němu. Dokonce ve šlépějích Jeho se Pánu blíží. Stává se Kristu podobným.

Tak malé tajemství třebas jen kratičkým: Pane, Ty víš!, stává se modlitbou dokonalé odevzdanosti. Majákem i spásonosným přístavem v bouřích života. Záchrannou kotvou trosečnickovou. Nejhlubší zdroje vnitřního života zůstávají pak i v nejkrutší bouři nedotčeny. Stále z nich tryskají vody k životu věčnému.

Přihází se pak prapodivná věc: Útrapy pojednou slábnou, chmury blednou a zjasní se zatažená obloha myslí, jakmile člověk v těchto všech příhodách počíná spatřovati pozornosti lásky Spasitelovy. Příležitosti nejvyšší cenné k obětem lásky. Nesmírně radovala se z nich sv. Terezička, okoušející blahodárných účinků této řeči vnitřního života, kdy duše začne prostými

slovy obětovati sebe se vším Bohu, rozmlouvajíc s Ním.

Právě oběťmi nepříjemností či útrap ocítá se duše v zcela pocíťovatelné blízkosti Boží: Může Bohu svému všechno říci, Jej prositi za ochranu, pomoc, díky Mu vzdávati, Jej ujišťovati o své lásce. A to způsobem nejdůvěrnějším, nehledaně prostým. Bůh, anebo Prostředník náš, Ježíš Kristus stává se mimovolně středem všeho myšlení, cítění a konání našeho. A otevírají se „oči duše naší“, abychom to vše nitrně okoušeli a viděli. Zdroj nekonečných radostí, díkůčinění a pokory otevřel se nám. Neustálé pokořování se stává se základem a dynamem nejvýsostnějších vzletů ducha. „Dělám to, jako děti... říkám Pánu Bohu prostičce, co mu chci, a vždycky mi porozumí,“ nabádá nás sv. Terezička. Přednášet Mu nejen své prosby a obavy, ale i radosti. Děkovati, klaněti se i jásat Mu vstříc, zkrátka učiniti Jej důvěrníkem srdce...

Tak Terezie Neumannová, rozvíjející svůj duchovní život ve šlépějích světice z Lisieux, učinila si vskutku Spasitele svým nejdůvěrnějším přítelem duše. Již ve své jaksi dějepisně-lékařské knize dotýká se protestant dr. Gerlich nesmírně zajímavé věci, že totiž myšlenka na

Spasitele se stala stigmatizované centrální osou, pilířem veškerého duševního života. Na Něho stále myslí, Jím se obírá a vše jen na Něj vztahuje.

P. farář Naber upozorňoval mne na tklivý způsob, kterým dovede Terezie Neumannová hovořiti se svým Spasitelem... dětinně prostými, důvěrnými slovy. (Když totiž se podaří býti toho nepozorovaným svědkem.) Vše Mu říká zcela jednoduše, prostince, oddaně a s takou láskou, že se téměř nemožno zdržeti slz pohnutí.

Já sám měl jsem aspoň maličkou příležitost osobně se přesvědčiti o tomto nejhlubším tonu celé bytosti Tereziny. Na zpáteční cestě z Eucharistického kongresu z Karthaga stavil jsem se v Konnersreuthě a ukazoval jsem jí svoje snímky odtud i z Italie. Mezi jinými byl tam též milánský dóm se svojí imposantní mramorovou stavbou. „Jak je to krásné“, povídá stigmatizovaná, „že se našli lidé, kteří tolik milovali Spasitele, když mu tohle postavili“!

Podobných rozhovorů s Tvůrcem, Vykupitelem a Pánem — jsou to nejintimnější modlitbičky srdce, nalézáme hojnost v řádcích i mezi řádky Dějin duše. Není divu, že vlévají do nitra překypující náplň lásky, že se duše Bohu

zcela daruje. Sděluje s Ním utrpení svá, bolesti, jež snáší z lásky k jeho Božskému Srdci.

Stálými oběťmi uskutečňuje člověk Bohu odevzdaný své tajemství, vlévající mu za všech okolností životních v nitro pocit štěstí, radosti ze života. Kdykoliv je pronáší, připadá mu, jako by Pán znovu rozněcoval srdce novým ohněm, rozpaloval je nebývalým žářem.

Tajemství střelné modlitbičky mění se tak v tajemství horoucí lásky. Malé tajemství stává se tak *velkým*, takže právem zvolati může duše se sv. Augustinem: „Probodl jsi srdce mé láskou svou a jako střely slova Tvá utkvěla v nitru mém!“

Člověk v Boha zapojený pocítuje mocně přítomnost Boží. Jest zcela uchvácen touto myšlenkou, jež mu otevírá nové světy, nepřehledná bohatství pokladů duchovních. Duchovní život se prohlubuje. Růže za růží rozvíjí se v srdci, které se stalo stánkem Nejvyššího. Růže, symbol lásky, oběti, moudrosti-zasvěcení. Růže, jaké sypala sv. Terezička na kříž Spasitelův. Ve velkém mlčení oddává se duše zcela tomuto působení Spasitelovu, jenž se jí *osobně a skutečně* stává *Vykupitelem!* „Láska nenalézá slov, mlčí, zatím co v nitru pracuje sám Pán.“ „Veliká láska potom ovládá všechno. Duše

jest proměněna, zcela zanícena vše převyšující láskou. *Kristus stal se jí životem!*“ P. Cass. Karg (Šk. Sp. I., 75). Zbývá pak jediná, poslední, svatá vášeň: Milovati Pána ještě víc, (Šk. Sp. I. 76.) nade všechno, až k šílenství lásky, které uskutečnil středověký mystik Jacopone da Todi, a o němž tak krásně zmiňuje se na stránkách Dějin duše sama sv. Terezička. Veškero cítění, myšlení, konání stává se „neustávající modlitbou a láskou ve věčné lásce“. Toť cíl a vrchol. Dokonalost sama. Zapojení naprosté: UNIO MYSTICA.

V.

ZAVRATNÁ ODMĚNA.

Nalezla jsem toho, ježž duše má miluje. Chopila jsem se ho, nepustím ho již. Veleptseň Šalamounova.

Až budeš mlti Spasitele, budeš mlti velikou radost. Pak máš všechno.

T. Neumannová (Fahsel 101).

Není divu, že za těchto okolností otevírá se duchovní zrak duše. Učí se dívat „očima prozářenýma srdcem“ (sv. Pavel). Naslouchati v nitru svému Pánu. Okoušeti Pána v nejrozmanitějších osudech a „náhodách“ života, kte-

ré rázem jí otevírají nový smysl a účel. Překvapují, až drtí... a zapalují srdce láskou, — „láskou k Bohu, jež jest nejvyšším úkonem duše a hlavním dílem člověka“. (P. Lacordaire O. P.) Sv. Jan od Kříže dodává: „*Nic není na světě tak skutečného a podstatného jako láska k Bohu. Úkon lásky je dokonalé dílo.*“

A čeho jest třeba k úkonu lásky? „Pohledu srdce, jenž s úchvatnou rychlostí proniká nebe. Tyto úkony mohou se množiti bez počtu i uprostřed zaměstnání. Aniž se zeslabí, čerpají v opakování novou sílu, nepoznanou moc. Nevyžadují násilí, ba jejich konání působí rozkoš.“ (Faber.) Taký „nejmenší úkon čisté lásky má větší cenu před Bohem a jest užitečnější Církvi než všechna ostatní díla dohromady“, opět nás poučuje velký Španěl, mystik, sv. Jan od Kříže.

Nuže, může-li se dostat malému tajemství vyšší chvály a lepšího uznání, než těmito slovy povolaných lidí duchovních? Proto jsou tyto střelné modlitbičky tak nanejvýš důležité, proto nepatrné projevy lásky sv. Terezičky mají nedozírný význam.

A posléze: „Kdo touží žhavě po lásce, bude brzy milovat žhavě“ (sv. František Saleský).

Nepatrné úkony lásky i umrtvování bývají mnohdy desateronásobně odměňovány sestupujícími milostmi Božími. Nádhera řebříku Jabova s anděly sestupujícími a vystupujícími se neviditelně realisuje. Ba přichází až na božská posláná, ba i vylití Ducha Svatého...

Duše to cítí, vidí, prožívá. S naprostou jistotou dostává důkazy toho, že jest milována. Duše, která před tím Pána tolik urážela, či byla k Němu lhostejnou a netečnou k Jeho volání lásky... Rána za ranou sypou se na její ledové, kamenné srdce a řeřavý uhel dopadá na hlavu její. Perlík za perlíkem... Srdce z masa a krve neodolá tomuto přílivu Božské lásky, která prolamuje poslední závory. Tato zmocňuje se posledních ohrad i záhybů srdce, aby zúplna naplnila nitro lidské radostí, která pak doslovně přetéká a rozlévá se vůkol.

Duše se odevzdává na milost nemilost svému Spasiteli, — *ve velkém mlčení* předává se zcela svému Pánu. Ten počíná pracovat a působit v ní sám. Duše počíná okoušeti klidu a míru modlitby beze slov. Modlitby zcela jednoduché a prosté. Modlitby mystické. Modlitby úžasné silné a krásné, v níž naše světice z Lisieux byla naší vůdkyní a vzorem. Na příklad v oné bezesné noci, kdy sestře ošetřovatelce, vy-

bízející ji k usnutí, odvětila: „Nemohu, mám příliš velké bolesti. Proto se modlím.“ „A co říkáte Pánu Bohu?“ „Neříkám mu nic, *miluji* ho.“ (Děj d. 269.)

Duše počíná pomalu chápat smysl oběti a utrpení. Zahoří k nim láskou. Bolest a útrapy ztrácejí pro ni svoji děsivou a trýznivou moc. Rovnováha duševní ve všech životních příhodách nabývá vrchu. V duši se rozhošťuje nebývalý a dříve neznámý pokoj, klid a mír srdce. Pokoj, který dává sám Pán — — —

Radost a žal, nedostatek či nadbytek, zdraví i nemoc snáší k vůli Milovanému se stejnou myslí, ochotně a bez reptání, bez nářků a vzpouzení se. Láska Kristu naprosto oddaná počíná přetvářeti náš život i náš postoj ke všem jeho událostem. *Rovnováha duše*, láskou k Spasiteli vydobytá a udržovaná, tvoří tu prostě divy. Tato jest podmínkou mystického vzletu, jakož i nejhlubšího ponoru v tajemství Boží. Uschopňuje a podmiňuje onen stav, kdy všechny mohutnosti duše jsou jakoby vtaženy v sebe a zcela využity k jedinému cíli: *k dosažení Boha v pokojíku srdce*. Duše nekráčí již, ale „běží, letí, radujíc se — vstříc svému Pánu a Králi“. Vidí svoji životní stezku jasně před sebou. S pomocí Boží jest pevně rozhodnuta stanouti až

na jejím konci. Kráčí stezkou Toho, jenž jest alfou i omegou jejího bytí. Arché kai to telos. Počátek a konec. Základ a princip. Vrchol, dokonalost, cíl. Syn Boha živého, Ježíš Kristus, Pán náš a Mistr.

Pán a Mistr, který sám se ujímá vůdcovství v duši Jemu zcela odevzdané, zasvěcené. „Pán sám byl mým duchovním vůdcem.“ (Děj d. 140.) „Ježíš nepotřebuje ani knih ani učitelů, aby duše poučoval. Sám, nejvyšší Učitel, učí bez zvuku slov. Nikdy jsem neslyšela Jeho hlasu, ale vím, že ve mně bydlí. *Vede mne a inspiroje v každém okamžiku.* Právě, když toho nejvíc potřebuji, vnímám dokonce netušený jas. A nezáří mým očím nejčastěji v hodinách modlitby, nýbrž uprostřed denních zaměstnání.“ (Děj. d. 167.) „Aniž by se mi ukázal, aniž by dal slyšeti svůj hlas, Ježíš vyučuje mne skrytě...“ (Děj. d. 225.) „Právě tak jistě poznávám, že Pán svými řečmi a svou viditelnou přítomností nepoučoval apoštoly více nežli učí nás vnitřním vnuknutím.“ (P. sl. 109.)

Duše Bohem zanícená přehlíží svým zrakem vnitřním celý minulý život. Jest překvapena, až zmatena, že nyní jinak rozumí leckterým příhodám a událostem, že je chápe zcela jinak.

Počíná v nich objevovati „pozornosti Spasitelovy“, které jí posílá, buď aby ji povzbudil, odměnil za věrnou její lásku, nebo aby ji polepšil, očistil. Vidí v tom všem božský smysl a úmysl a podvoluje se mu s radostí.

Ba přijdou i okamžiky, kdy duše skutečně pocítí dotyk ruky Páně. Bezprostřední zásah Prozřetelnosti do svého nitra, takže se sv. Augustinem může opakovati jeho krásná slova: „Potom Ty, Pane, Jsi se dotekl a proměnil srdce mé. Přivedls mne k přesvědčení, že Jsi a že řídíš osudy lidské!“ Mnohdy tím jediným okamžikem ocítá se na druhém břehu dějství, ve světě jiném —.

Jako osvětlení s hůry prožívá duše hloubku pravdy slov sv. Pavla (Ř 8, 28): „Milujícím Boha všecko napomáhá k dobrému.“ Jakmile se odhodlala viděti ve všech okolnostech života, vnějších i vnitřních, pozornost a lásku Spasitelovu, počne nosit nebe ve svém srdci. „Přesvědčuje se osobně, že Spasitel ji miluje jako zřítelnici svého oka... I v opuštěnosti, vyprahlosti, odporu, nechuti či pokušení.“ (P. Grou.)

A ústy Benigny Consolaty Ferrerové přijímá ujištění o lásce Vykupitelově, přesahující veškerý pomysl lidský: „I chyby a hříchy pomáhají k dobru duším, Boha milujícím. Nedokona-

losti stávají se jim téměř žebříkem, po němž stoupají k Bohu pokorou, důvěrou a láskou! Skláním se k duším, které se pokořují ve své nicotě, abych se s nimi spojil. *Miluji duše velmi.*“ Ještě opojněji zní poselství Boží milosrdné lásky Boží duším, jež byvše ztraceny, Vykupitelem samým byly zpět doneseny do Jeho ovčince: „Nejkrásnější mistrovská díla tvořím z oněch duší, jež jsem vysvobodil z nejhlubší bídy a bahna.“

Tutéž blahou zvěst o nevystihlém milosrdenství Božím výmluvně i mocně v Dějinách duše zvěstovala sv. Terezička, světice ztravující lásky Boží. Misionářka nejvyššího slitování Božího. Bylo jí dáno je poznati zvláštní milostí přímo od Pána. Od poloviny VIII. kapitoly jsou řádky její jediným hymnem na tuto Ježíšovu lásku, toužící nevýslovně po tom, aby duše roznítila. Tak její vlastní úkon zasvěcení se této lásce Spasitelově odměněn byl hned „mořem milostí, jež mou duši zaplavilo. Ano, od toho dne láska mnou proniká a mne obklopuje. V každém okamžiku tato slitovná láska mne obnovuje, mne očišťuje a nenechává v mém srdci ani stopy hříchu..., vím však též, že oheň lásky více posvěcuje než oheň očišťovací...“ (Děj. d. 169.)

A světice postupuje dále, až v sobě slaví pravé triumfy „vědy lásky Kristovy“. (Děj. d. 185 a další.) Slova její i zážitky jakoby nám osvětlovaly hluboký smysl apoštola sv. Pavla: „a poznati lásku Kristovu, daleko převyšující veškeré chápání, abyste naplnění byli ve veškerou náplň Boha...“ (Ef. 3, 19.)

Jediným měřítkem pak, jedinou normou a základem celého duševního dění stane se láska. Láska vroucí, láska bezmezná k dárci toho všeho. K Spasiteli nejen lidstva, ale i vlastní duše. Duše rozhodne se skálopevným předsevzetím, zůstatí se Spasitelem v nerozlučném svazku. Za každou cenu, za všech okolností žítí v Jeho milosti a lásce. Ve spojení s nejvyšším Milovaným...

Nejmocnější vzpruhou duchovní obnovy, znovuzrození, stává se jí Ježíš Kristus, za nás Ukřižovaný: to themelion kai akrogoniaon. Duchovní základ všeho i kámen úhelný, t. j. vrcholný veškerého duchovního vzdělání i samotné dokonalosti.

S duší se stala ohromná změna. Počíná žítí v přítomnosti Boží, jako jí dané realitě duchovní. Měřítka věčnosti stává se jí běžnou měrou pro všechny věci tohoto žítí. Počíná cítiti, kterak Duch věčnosti, Světlo vyšších, nepro-

měnných světů a hodnot osvěcuje, prozařuje nitro její, zatím co láska Spasitelova pozvedá ji se stupně na stupeň vyšší dokonalosti v Bohu.

Plní se tu doslovně slova příslibení: „*Kdo Mne miluje, tomu zjevím Sebe samého.*“ „Kdo mne miluje a vůli mou zachovává, i já budu jej milovati i Otec. My k němu přijdeme a příbytek svůj u něj učiníme“, neboť: „*Kdo věří ve Mne, proudy vody živé poplynou z nitra jeho.*“ Vskutku opojnou vůni radosti vlévají v duši příslibení Krista, jenž tak něžným a laskavým hlasem zve nás všechny ku Své lásce: „Aj, já stojím u dveří a tluku. Uslyší-li kdo hlas můj a dveře mi otevře, *vejdu k němu a večeřeti budu s ním a on se Mnou.*“ (Zj. 3, 30.) Jsou to slova nejvyšší lásky božské, které bylo schopno jen Jeho svaté človenství. Toto pak jest mostem k naší ubohosti a bídě. Překlenuje propast, dělicí tvora od Boha. Právě touto nepochopitelnou závratí Své lásky dává nám Kristus vnitřně okoušeti jeden z nejmocnějších důkazů svého skutečného Božství. „Spasitel slibuje, že vyjde nám vstříc ne jako soudce, ale jako přítel, jako otec synů marnotratných. Veškerou silou své slitovné božské lásky. A slib svůj dodrží vpravdě.“

Výtečná kniha P. Karga nestačí odhalovati

nám nedozírné perspektivy tohoto „přátelství s Kristem“, které nám otevírá nejskvělejší poklad katolické Církve, základ krás života modlitby, obětí, štěstí nitrného života, veškeré mystiky. (Šk. Sp. III., 75.)

Jest to prostě vrchol našeho vykoupení, jež vypsal slovy Bohem nadšenými anglický konvertita R. H. Benson: „Zbožné duše nařikají leckdy na svoji osamělost na zemi. Modlí se horlivě, přijímají sv. svátosti. Činí co mohou, aby vyplnily příkaz víry. A přec cítí se osamělými, protože nemají nejmenšího pochopení pro vznešené tajemství vtělení Syna Božího, pro to, že *Ježíš chtěl se nám státi Přítelem.*“

„Nechápou prostě, že Ježíš chce jim býti vším, že nejvyšší touha Jeho jest nejen trůniti v našem srdci, ale *zaplniti je až do nejzazšího koutečku*, kde je člověk naprosto a docela sám. Pán více touží po tom, aby byl vpuštěn do našich duší, než po našem klanění.“

Pán touží naplniti srdce radostí i moudrostí, aby tu mohl tvořit, budovat Království Své. Touží tak naplniti srdce tvoje, aby mohlo přetékat (ekperiseuein). Proto Božské Jeho člověčenství jest mostem. Tajemství Jeho vtělení ozařuje tajemství Jeho nekonečné slitovné lásky a stálé přítomnosti mezi námi.

Ostatně, jak jest vše přirozené a prosté. Jestliže z nekonečné lásky své přijal na se způsobu služebníka, připodobniv se nám a tak hluboce se poníživ..., proč by nezatoužil ty, kteří Jeho vskutku milují, učiniti svými přáteli? Jeho lidské srdce Mu prostě jinak nedá. Vzpomeňme jen Jeho něžné lásky k sv. Janovi, Miláčku Páně! Ostatně tolikrát vlastními slovy svými nám zaručuje tuto smělou doufanlivost v Něj. „Ale pravím vám, svým přátelům...“ Luk. 12, 4. „Již více nenazývám vás služebníky, ale nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám oznámil všechno, co jsem slyšel od Otce svého. Vy jste přáteli mými, činíte-li, co já přikazuji vám. Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za přátele své...“ Jan 15, 15, 13.

Ano, Ježíš Kristus, Spasitel náš, nekonečně, vskutku božsky miluje duše vykoupené Svou předrahou krví. Duše, za něž s ochotou podstoupil děsivá muka Golgathy. V podobenství o ztraceném synu a zbloudilém beránku nádherně vyjádřil bezmeznou něhu a lásku srdce svého k pobloudilým a hříšným. Chce je přesvědčit, že svou láskou, přímo nepředstavitelnou, chce obejmouti každou duši. Naplnit ji celičkou a *přetvořiti v Sebe!* Působiti, pracovati

touží skrze ni — vyvolenou svoji — ovečku kdys ztracenou...

Jímavým kouzlem píše o tom P. Cass. Karg: „...stojí venku u dveří a klepe. Chtěl by se u tebe ubytovat, působiti skrze tebe, právě skrze tebe. Chtěl by oživit tvé ruce, aby konal dobro, abys vydával svědectví o *vnitřním životě*! Chtěl by se v tobě takřka znovuvtělit. Celou tvou bytost proniknout, posvětit, naplnit Boží silou!“ (Šk. Sp. IV. 47.) „A ty nechceš, váháš, zpěčuješ se a zatvrzuješ?! Nevíš, nešťastný, že „kdo přilnul k Pánu, jeden duch jest s Ním?!“ „Klepe, avšak nadarmo. Klepe naléhavěji, ty však nedbáš. Chce dávat Sebe — ty však Mu bráníš... Nemůže, nesmí — dokud sám dobrovolně dveří mu neotevřeš...“ (Tamtéž.) Ó neobsáhlého tajemství, že teprve Spasitel stává se Spasitelem, Vykupitel Vykupitelem *pro jednotlivce*, osobně, nerozlučně, nekonečně, až když Ho věřící srdce lidské s touhou přijme samo...! Vykupitel mystikou, vnitřním životem duše, otevřením srdce lásce Jeho, stává se osobním životodárným Spasitelem onoho člověka, kteréhoť arci v lidstvu vykoupil svojí krví na Golgotě. Ale člověk jako by toho nevěděl dříve, neprožívá toho ve svém nitru. Teď najednou poznává a chápe, kterak Bůh a člověk,

onen za nás Ukřižovaný, stal se náhle dynamem veškerého duchovního jeho žití, středem bezpečí jeho, — *duchovním Sluncem Lásky*...

V tom spočívá těžiště, důležitost, nádherná krása, radost veškerého života z Boha: „*Kristus, Král srdcí, zrodí se sám v mystikově duši znovu, proniká jí a náleží zcela jí a ona Jemu.*“

„Vědomí tohoto přátelství s Kristem učinilo svaté tím, čím jsou, a vtisklo jim zvláštní ráz života. Přemíra radosti z toho tryskající učinila z přátel Kristových hrdiny dějin. Stále rostoucí přátelství s Ježíšem a žár citů...“ A jinde praví výtečná „Škola Spasitelova“ P. C. Karga: „Přátelství s Kristem stalo se duchovní skalou světců, nejmocnější pobídkou k dokonale křesťanskému životu. Neb přátelství tak vznešené nedopustí hříchem urážet či zarmucovat přítele nejvyššího vzácného... Přátelství s Kristem — toť vítězství, které přemáhá svět — víra naše!“

S druhé strany však, „protože mnoho lidí nechce — nechápe, otálí a se vzpouzí — to jest pak nejstrašnější věcí v celém vykupitelském dramatu Velkého Pátku... Nechtějí splniti nejvroucnější touhu Páně!“ (Šk. Sp. IV, 48.) Nevědí či nedbají — že „kteřížkoliv přijali Jež, dal jim moc státí se dítkami Božími...“ Jan I, 12.

Stejně mocně a jímavě hovoří k naší duši sv. Terezie na mnohých stránkách: Z příběhu o Samaritance vyvozuje: „Ano, Ježíš žízní po lásce více, než dříve... nalézá však málo srdcí, které se úplně odevzdávají Jeho něžné, nekonečné lásce...“ (Děj. d. 227.) „Ježíše uráží a Jeho srdce zraňuje nedostatek důvěry. — Vím, proč se držím Jeho lásky a milosrdenství. — Ježíši, Tvá láska zašla až k šílenství! Jak by mé srdce mohlo se zdržeti a neletěti Tobě vstříc! Jak bych mohla míti jinou důvěru než neomezenou!“ (Děj. d. 239.)

V důsledcích poznání, že „jen láska může rozšířiti srdce mé“, stává se sv. Terezička zápalnou obětí této slitovné lásky Boží. Terezie Neumannová přejímá na sebe přerozličná smírná, náhradná utrpení... Neboť tím nejlépe uvádí Bůh duše do „tajemství královského“, dává pochopiti mysterium lásky i bliženské v celém rozsahu a hloubce. (Děj. d. 192, 184-6, 214.)

Proto má „malé tajemství“ neskonalelou cenu, udržujíc nás po celý den v bezprostřední blízkosti tohoto Božského Přitele, vyzývajícího nás mile a něžně: „*Zůstaň mi věrným, zůstaň v Mé lásce!*“ Duše jím zanícená usiluje o totéž, oč sv. Terezička, aby svým myšlením, cítě-

ním i konáním snažila se jen o to, „co působí radost Spasiteli“.

Stejně osvědčuje se nesmírně její „nejkratší stezka k výhni Boží lásky“. „*Chci jen, co On chce, miluji, co On činí.*“ (Děj. d. 254.) „Spoléhám na Něho.“ „Ježíš mi ráčil ukázati jedinou cestu k této výhni Boží: Stezkou tou je oddanost malého dítěte, jež bezstarostně usne v náručí otcově.“ „Cesta duchovního dětství, stezka důvěry a úplné odevzdanosti. Zde pak činiti jen jedno: sypati Ježíši květy malých obětí a získati ho láskou. *Tak jsem já Ho ztskala*“. (Děj. d. 263.) Příkladem svým sama učí nás v plné důvěře a lásce odevzdati se Spasiteli, který nás nevýslovně miluje, prostě jako nástroj, hračku, míček Svůj. — V náručí Jeho nalézti plnost štěstí a bezpečí.

Tato oběť naprostého, skutečného předání sebe sama rukám Božím i otevření nejskrytějšího koutku srdce Bohu musí být prostě přinesena. Zúplna, dobrovolně a z lásky! Pak je to vyhození poslední přítěže ducha, aby mohl volně vzlétnouti do mystické stratosféry...

K sestře Benigně Consolatě promlouvá Spasitel: „Mojí lásce je třeba jediného: aby jí nebyl kladen odpor. Skláním se k duši, která se pokořuje, a vyhledávám ji v její nicotě, abych

se s ní spojil.“ „O Benigno, jak velice miluji ubohé hříšníky... důvěřivé duše jsou lupičkami mých milostí. Důvěřivé duše mi připravují nepopsatelnou rozkoš... Chceš-li Mne velice potěšiti, věř v Mou lásku. Chceš-li Mne více potěšiti, věř v ni ještě více. Nejvíce Mne potěšíš, bude-li tato tvoje víra v Mou lásku bezmezná... Celé tajemství svatosti obsaženo jest ve dvou slovech: *Mně důvěřuj!*“

Božské srdce Páně vskutku zapůsobí veškerou silou své lásky na duše... jakmile Jemu vstříc se otevrou dětsky důvěřivým odevzdaným voláním: „Pane, dej, abych Tě miloval celým srdcem!“ aneb: „Ježíši, přitahuj mne k sobě víc a víc!“

Těmito pomůckami malého tajemství a cestičky lásky sv. Terezie, — přátelství s Kristem — „mysterium to nekonečné lásky Spasitelovy k nám ubohým — stává se vyznáním naší víry v moc lásky, která z Krista proudí všemi časy a lidmi...“ (P. Cas. Karg.)

Jelikož pak „*milující přetvořuje se v Milovaného*“ (Angela z Foligna) — „*přetvořujeme se v týž obraz od slávy k slávě, jako od Ducha Páně...*“ (II. Kor. 3, 18.)

VI.

NEJMOCNEJŠÍ ZDROJ DOKONALOSTI.

*Bůh jest oceánem života. Eucharistie
nám sděluje tento božský život.*

Bernadot O. P.

*Jáť jsem pokrm velkých duší. Věř a
jez, neboť neproměníš Mne v sebe,
jako tělo svůj pokrm, ale ty proměníš
se ve Mne.*

Sv. Augustin.

Stane-li se kdo komu přítelem, jest jím stále přitahován. Touží s ním býti co nejčastěji spolu. Vyhledává místa, kde by se s ním mohl setkat. Těší se naň, chce býti zkrátka s ním co nejčastěji a nejdůvěrněji spojen. Aby pak si udržel jeho lásku, přináší mu důkazy své lásky, a tak usiluje o nejbližší styk s přítelem milovaným.

Nejinak tomu i v duchovním, svrchu popsaném nejvyšším a nejdražším přátelství. V přátelství se samotným Spasitelem. Ký div, že sv. Terezička zanícena nadpozemskou láskou, volá: „*Přitahuj mne, poběžíme po vůni Tvých mastí!*“ (Děj. d. 219.) „Ty víš, můj Bože, že jsem nikdy netoužila po jiném, než Tebe jediného milovati... Láska tvá mne předchá-

zela od dětství, rostla se mnou a nyní jest jako propast, jejíž hloubky nejsem s to změřiti. Láska vzbuzuje opět lásku. Moje láska spěje k Tobě, ráda by vyplnila propast, jež ji přitahuje..." (Děj. d. 220.)

„Přitahuj mne a poběžím! Žádost, něčím být přitahovánu, znamená chtít se důvěrně spojití s předmětem, který zaujal srdce... tak se s ním ztotožnit, aby člověk měl podíl na jeho podstatě. Nuže, to jest též má modlitba. *Prosím Ježíše*, aby mne pohroužil do plamenů Své lásky a tak úzce se Sebou spojil, *aby ve mně žil a působil...*" (Děj. d. 222.)

Možno lépe a krásněji vyjádřiti touhu zbožné duše po nejintimnějším spojení s nejvýsostnějším přítelem jejím? A kde hledat tohoto nebeského přítele? Kde lze se s ním lépe a častěji stýkat, než v onom všechno pomýšlení i naši jakoukoliv představu převyšujícím tajemství, v Jeho velikém odkazu... v EUCHARISTII?

Tam hledala jej a nalézala stále již od svého prvního sv. přijímání veliká naše učitelka vnitřního života z Lisieux. A opět nikdo nedovedl poetičtěji a duchovněji vypsati tento převeliký zážitek zbožné duše. „Jak sladké bylo první políbení, jež vtiskl Ježíš mé duši! Ano, byl to

polibek lásky! Cítila jsem, že jsem milována a říkala jsem též: „Miluji Tě a daruji se Ti navždy!“ Ale toho dne... to bylo splnutí. Nebyly jsme dvě rozdílné bytosti. Terezie zmizela — jako mizí kapka vody v širém oceánu. Ježíš však zůstal. Byl Mistrem a Králem...“ (Děj. d. 79.)

Nelze se diviti, že prostá venkovská služka, ale horlivá následovnice této světice, zahořela toutéž vroucí touhou po svátosti, kde tajemným, ale přesto skutečným způsobem přebývá náš Pán a Spasitel. Zvolila si správně tuto výsostnou cestu k dokonalému životu. Napájela se ze zdrojů věčnosti. Živila se tímto chlebem živým po vzoru své vroucně milované ochránkyně a duchovní vůdkyně, o níž bylo napsáno: „kdo více miloval Chléb Andělský, kdo po něm vřeleji toužil než tento seraf v lidském těle?“ (Děj. d. 258.) Ještě kypícím zdravím chodila Terezie Neumannová co nejčastěji ke stolu Páně. Právě oné osudné neděle 10. března 1918, kdy započalo její veliké a dlouholeté utrpení, chystala se k sv. přijímání a zůstala lačna. Za doby její nehybnosti na loži utrpení navštěvoval ji přechoť dp. farář Naber s nejsvětějším Tělem Páně. Od dob svého nevysvětlitelného uzdravení, zvl. pak od

dob stigmatisace denně přijímá svátostného Spasitele. Dříve bývala to jen nepatrná částička sv. hostie, kterou svlažovala nepatrným množstvím vody. Od dob asi tří let dostavují se u ní často t. zv. mystická sv. přijímání, kdy sv. hostie, položená na její poněkud vysunutý jazyk... bez nejmenšího polykacího pohybu náhle rázem beze stopy mizí... Nejd. p. biskup Kašpar byl sám očitým svědkem podobné události, jak ji ostatně vypsál ve své krásné knížečce. Jednou z posledních událostí bylo, že těsně před sv. Přijímáním uviděla Spasitele, jak jí sám podává bílou hostii — své tělo — za pokrm. Byl při tom přítomen právě kaplan Fahsel, proslulý katolický psycholog. Týž dokonce překvapuje nás osobním zpozorováním, že Terezie Neumannová přijímá sv. hostii bez pomoci lidské. — (Konnersreuth. 90.)

Duch lásky planoucí k svátostnému Spasiteli dává Terezii Neumannové jindy spatřovati nitrným zrakem místo bílé hostie roztomilé Jezulátko. Cítí, vidí, okouší přítomného Pána ve svém nitru. Jest si docela přesně vědoma, dokud způsoby Těla Páně trvají v ní samotné. Vidí i tuto přítomnost u osob jiných, na př. u dp. faráře Nabera atd. Touží dokonce denně vícekrát se spojovati s tímto chlebem života

věčného. Přijímá jej s takovou vroucností, že, aby tím nerušila zbožnou usebranost věřících v kostele, jest jí podávána tato svátost realisující zde na zemi nejintimnější sjednocení s Bohem... za oltářem Páně.

Přijímá tuto zástavu božské lásky, aby po celý den žila v Boží přítomnosti. Způsoby chleba zůstávají v ní dokonce celé hodiny nestráveny. Přijímá svého Spasitele, aby jím sílila, rostla a se zdokonalovala. Aby jím dokonce sprostěna byla potřeby hmotného pokrmu a nápoje, jak nebojí se o ní tvrditi sám kaplan Fahsel.

Eucharistie, sancta communio! Jaké nepřehledné bohatství a nejhlubší hloubky skrývá v sobě toto jediné slovo communio! Jak chudické a skromné proti němu naše sv. přijímání! Jen nepatrnou část vyjadřuje z podstaty tajemství všech tajemství, jímž jest, že Bůh sám, přítomen pod způsoby viditelnými sděluje se s námi, sjednocuje skutečně tou měrou, že máme podíl, společenství na nadpřirozené přirozenosti Jeho. Což může být vyššího a mocnějšího než tento zdroj síly, podstaty samého Boha, nám bídným z nekonečného slítování, milosrdenství a lásky Boží poskytovaný co viaticum, pokrm na cestu, a na cestě k ži-

votu věčnému. Posila, pomoc k té skutečnosti, kterou počíná mystik, octnuvší se na druhém břehu věcí... okoušeti již zde na zemi...

Mystik, člověk duchovní, žijící takřka na vyšších stupních svého vývoje stále v přítomnosti Pána Nejvyššího, stále povznáší svoji mysl k Němu. K Němu stále srdce rozpaluje láskou větší a vroucnější. Touží neustále po nejuzší spojení s Ním. Mystik celým srdcem touží *státi se* živým tabernakulem Toho, jehož plamen lásky hárá v nitru jeho. Přemýšlí, usiluje, hledá, jak by měl blízko, blizoučko u sebe, docela v srdci svém, stále, svého nebeského Přítele, aby k němu povznášel co nejvroucněji svoji mysl. Aby s ním co nejdůvěrněji rozmlouval. Aby jemu co nejhlouběji se kořil a děkoval. Aby jej nade vše miloval.

Co na zemi, této žhavé touze jeho vyhověti může lépe a dokonaleji, „než Svátost, která sama jest centrem duchovního života“? (P. Stork T. J.) „Svátost, která je principem života nadpřirozeného a řídí naše nadpřirozené přetvoření“ (P. Bernadot O. P.). Svátost, nekonečné lásky Boží, jíž Bůh náš, „oheň ztravující“, chce nám býti stále přítomen a Sám chce býti chlebem živým, aby nás stále udržoval v živém spojení svém. Svátost, kterou

Kristus opět prokazuje skutečné Božství své skrze bezednou propast své milosrdné lásky. Nikdo jiný než Bůh sám, Bytost nekonečná, absolutní, mohl ustanoviti, zanechati svému lidu něco tak nekonečné, absolutní hodnoty: Sebe Sama!

Proudění Božího života jest ve svátosti této: „Jako já žiji z Otce, tak ten, kdo Mne jí, bude žíti ze Mne“ (pro Mne, Mnou, Zosetai di emu). Svátost, již jediné přísluší nezměrný význam slova: *artos ho epiusios!* Význam nejen onoho běžného výkladu a překladu co chléb náš vezdejší (na zítřejší den), ale též i nesmírně duchovního smyslu: *epi tén usian...* k pravé podstatě naší přivádějícího — k podstatě Boží! Nejhlubší Základ, nejvyšší Cíl — toť tajemství všech tajemství. „Tajemství to, které od věků a pokolení bylo skryto, nyní však zjeveno bylo věřícím jeho... jímžto jest Kristus ve vás, naděje slávy. Jeho my zvěstujeme... ve vši moudrosti, abychom každého člověka učinili (představili) dokonalým v Kristu Ježíši“ (Kol. 1, 26, 27).

V pravdě jest svátost Eucharistie kvintessencí veškerého křesťanství v nejvyšším duchovním smyslu, nezvratně dokumentující jeho nadpřirozenost. Úžasné správnou intuicí vystihl to

Rafael ve svých stanzích Vatikánských. Proti nejvyššímu výkvětu člověka přirozeného — — filosofii — postavil věc, uvádějící křesťana do života nadpřirozeného — Eucharistii! Proti škole athénské disputu o Nejsvětější Svátosti Oltářní. Svátost umožňující Terezii Neumanové býti ozvěnou Ukřižovaného v našem zmaterialisovaném věku. Svátost jakoby upozorňující na se přepodivnými úkazy postu téže stigmatisované od pokrmu a nápoje, jakož i ostatními, že mystik... „jakmile v Bohu zapustí kořeny své zcela, jest pak živ oním vyšším pokrmem. Jeho život doplňuje se z božského života SLOVA, které se mu dává za pokrm“. (Görres.) A to je první základ vši mystiky, že žije životem vyšším, nadpřirozeným!

Nezměrné hlubiny, nedozírné výšiny tajemství, skrytých v Eucharistii, nelze vůbec vylíčiti lidskou řečí. Zachytiti však lze jejich záblesky jen nejhlubším ponorem duše v tichých meditacích srdce, nazírajícího zrakem duchovním, naslouchajícího nejjemnějším vnuknutím s hůry a okoušejícího přenesmírnou slast této nadpřirozené Zástavy lásky Boží. Proto k těmto nejniternějším meditacím duše vyjímám několik námětů z nádherné knihy Bernadotovy:

„Eucharistií k Nejsvětější Trojici“ (Krystal, Hlubina) a Tomáše Kempenského: „Následování Krista“, knihy svaté Terezičky z Lisieux tak drahé, že ji celou uměla nazpaměť. Je to pouze hrst myšlenek zvlášť mocných a krásných, ozařujících svým světlem řádky této i následující kapitoly.

„Svaté člověčenství je střediskem nadpřirozeného světla, sluncem... stává se samo pramenem života. Ze srdce Ježíšova vychází život ve velkých proudech, příval světla a lásky, který se řítí jako úchvatný vodopád na všechny vyvolené až do konce světa, aby naplnil radostí všechny dítky Boží.“ (Bernadot 36.) „Je principem nadpřirozené činnosti mého pokroku, mého rozletu k Bohu. Můj život tryská z tohoto pramene...“ (37.) „V Eucharistii žije a působí toto sv. člověčenství, aby mne živilo svým životem, abych se zúčastnil na životě duše a srdce Ježíšova. „Já jsem chléb života... chléb živý, který s nebe sestoupil. Kdo jí tento chléb, bude mít život věčný.“ „Svaté člověčenství v mé duši pokračuje ve sdělování svého života, své milosti. „*Mezi duší Ježíšovou a duší přijímajícího je ustavičně vzájemné sdělování, příliv a odliv života.*“ (41).

„Milost, vycházející z Eucharistie, rozlévá se

na mou duši, zmocňuje se jí, aby jí pronikala, ji přetvořila a opojila Bohem.“ „Svaté přijímání je prostředek, jenž nejdokonaleji *provádí hluboké dílo nadpřirozeného přetvoření duše...* Pokaždé vzniká nový, neviditelný přliv Božského života.. (45.) „Naše duše stává se nebem a náš vnitřní život předehtou a počátkem věčně blaženosti...“ neboť „Vy jste chrámem Boha živého.“ (Sv. Pavel.)

Může-li být vznešenějších, vyšších cílů, bezpečnější, zaručenější cesty? Úžasnějšího blaha vnitřnější radosti v Bohu nad takto chápanou, takto prožívanou katolickou mystiku? Mystiku, v níž právě Eucharistií, přetékaající to náplní milostí Božích, života nadpřirozeného z Boha, účasti na samotné přirozenosti Boží podává se každému již zde na zemi a v tomto životě skutečně a stále konečný cíl veškeré mystiky — spojení s Bohem — Unio mystica??!

„Zanechávám za sebou otisk milosti, zár své božské lásky“ — (B. 37.) Jedině Spasitel, který za svého pozemského života volati mohl: „Žízni-li kdo, pojď ke mně a pij!“ (Jan, 7, 37.) promlouvati může v této svátosti přenesmírné svojí lásky: „Mám takovou radost, kdykoliv srdce projevuje svou touhu po Mně, že

na ně pohlížím s láskou, abych je přitáhl k Sobě.“ (93.)

„Co je Eucharistie, ne-li nevyčerpatelný pramen radosti, otevřený duši v Církvi?“ (87.) „Křesťan i Církev kráčí v bolesti, žije v radosti, radosti volné, silné a jasné, která je plodem lásky. Křesťan jest rozsevačem lásky a proto koná velké věci. Duše plná radosti je apoštolkou. Přitahuje k Bohu lidi, zjevujíc jim, co v ní působí milost Boží: Nermuťte se nikdy, neboť radost v Bohu jest vaší silou!“ (Nehem 8, 10.)

•

„Život svatých byl stálou, žhavou touhou po eucharistickém sjednocování. Tak na př. sv. Ignác, mučedník, psal Římanům: „Netoužím po světských rozkoších, ale po chlebu Božím... chlebu života, po těle Ježíše Krista, Syna Boha živého. Hořím touhou opojiti se tímto kalichem, jímžto jest Jeho krev a jenž zapaluje ve mně nezničitelnou lásku, dáváje mi záruku věčného života.“ „Vskutku jest tato *žízeň po Božském* jednou z nejvzácnějších milostí.“ (93.)

A proč?

Pochopiti, pocítiti může jen, komu zazářilo již sebe menší světélko „pravdy, schopné vznítiti v duši nekonečné touhy a vyvolati v ní

nejnenasytnější lásku“! (Bernadot 99.) „Jedno z nejhlubších tajemství naší víry jsou *neviditelná božská posláni*. Jsou to nová vylití Boha, nová světla, jež Slovo sděluje a vzrůstající vtisky lásky, jimiž naplňuje Duch Svatý naši vůli...“ „Kdykoliv duše svou horlivostí a velkodušností učiní nový pokrok v lásce Boží... vždy posílá Otec této duši Slovo a Ducha Svatého i sám přichází. Zaplavují duši novým proudem života. Každému vzrůstu lásky odpovídá neviditelná návštěva nejsvětější Trojice, jež nová světla, jež Slovo sděluje, a vzrůstající proudy světla a lásky.“ (Bernadot 99.)

Zdaž nemáme tu poodhaleno tajemství oné šířící touhy naší svěťice-vůdkyně malých duší po ustavičné oběti a odevzdávání se slitovné lásce Spasitelově?! Tajemství tak úžasné nadpřirozené síly, přímo do nekonečna, do propastí věčnosti zasahující. Tajemství, kterak možno nahrabati si nepřeberných pokladů hodnot nadpozemských, téměř bez hranic a mezí?! Až smrtelníka zavrať jímá z pomyslení všech těch možností. — Není-liž nejvyšší a ustavičnou mystikou — spojováním se s Bohem — stav posvěcující milostí Boží, setrvá-li katolík v ní a béře-li tím účast na nadpřirozeném životě Božím. Účast, která může býti stupňována. Ži-

vot, který může vzrůstat, poklady, které může v sobě shromažďovati číře do nekonečna...

Věc možná v této míře a za této záruky *jediné v naší víře!* Proto jest *katolicism jediný a pravý náboženství!!* Náboženství, jež jest mystika sama! Náboženství, v němž „míra jejich dokonalostí a jejich nadpřirozené plodnosti rovnat se bude přesně jejich přilnutí k Ježíši v Eucharistii“! (105.) „V nikom jiném není spásy! Tak „Eucharistie směřuje k tomu, abychom ztratili svůj vlastní život a nahradili jej životem Kristovým“ (112.) čili žili co nejúžeji spojení s Ním, až posléze duše koná vše pro Boha a ve spojení s Bohem. Toť Velké Tajemství, *mysterium magnum*, *mysterion Jesu Christu*, kdy Pán, neviditelný, ale stále srdcem vnímatelný, kráčí nám po boku, ve všem všudy, kdy důvěrně obcujeme s ním, jako biblický „Henoch, který chodil stále s Bohem...“

Z knihy pak, o níž s největší úctou mluvíval náš světlý vzor niterného života z Lisieux a která jistě mocně formovala její duši, vyjímám jen několik citátů o Eucharistii, o tomto vinném kmeni nadpřirozeného života: „Ty jsi sladké občerstvení duše. Jak třeba mi toho, abych přijímáním Těla tvého se obnovoval,

očisťoval, rozněcoval. Ty prameni, věčně plný a přetékaající! Ó ohni, věčně hořící a neuhasínající!“

Kempenský vskutku obdivuhodně pochopil naprostou nutnost úplného odevzdání se Milovanému a radostného přijímání Jeho zkoušek lásky, co nezbytnou průpravu k dalším i posledním mystickým výšinám: „Ani mně nestačí, nedáš-li mi v oběť sám sebe. Obětuj se mi a odevzdej všecek!... Hle, já jsem se Otci za tebe obětoval úplně... abych byl všecek tvým a ty mým. Chceš-li však v něčem zůstatí sám sobě a neobětuješ-li se mně celý dobrovolně, nebude dokonalým naše obapolné spojení. Předě všemi tvými skutky *musí předcházeti dobrovolné obětování sebe v ruce Boží*, chceš-li dojítí svobody a milosti: „Kdo se neodřekne všech věcí, kterýmiž vládne, nemůže být mým učedníkem!“

Tedy oběť za oběť, lásku za lásku... „Jen přijď a přijmi Mne..., abys se posvětil Mnou a spojil se Mnou a znovu byl roznícen láskou...“ „Jáť jsem, jemuž se musíš odevzdati všecek...“ Vždyť „ihned, jakmile celým srdcem Bohu se odevzdáš, a úplně vše na něho složíš, ihned shledáš, že jsi s Ním sjednocen...“

„O Pane, slasti a láska má svrchovaná... Ty znáš, v jakých vadách a hříších jsem ponořen... O lék a přispění Tebe prosím... Hle, stojím před Tebou nuzný a nahý, prosím za milost a úpím o milosrdenství. Povznes srdce mé k Sobě a nedávej mi blouditi... Tys jediný mým pokrmem a nápojem, mou láskou a radostí. O, kéž bys mne úplně přítomností svou roznítil, sžehl a v Sebe proměnil... a roztažil mne vroucí láskou svou. Ty Jsi oheň stále planoucí... láska, jež srdce čistí a duši posvěcuje!“ *Thomas a Kempis, IV., 16.*

VII.

OHROMUJÍCÍ POZNÁNÍ.

Srdce Ježíšovo rozlévá nevyčerpatelné proudy milosti. Bernadot O. P.

Kdo zůstává ve Mně a Já v něm, ten přináší ovoce mnoho, neboť beze Mne nic nemůžete učiniti. Jan 15, 5.

*Žitím jen po vodách života věčného.
Sv. Terezička.*

Před svým návratem do lůna Církve zabýval jsem se intensivně studiem přirozených mystik všeho druhu, najmě indického jogu, starověkých mystérií i novoplatonismu a též různými

podobnými směry okultními. Leč teprve po připojení se k mystickému tělu Kristovu v Jeho svaté Církvi zazářilo mi jasné poznání pravé podstaty spojení eucharistického pro duchovní život křesťanův. Tím objevila se mým zrakům nepřeklenutelná propast rozdílu mezi všemi oněmi mystikami a *mystikou křesťanskou*, t. j. katolickou, jedinou svého druhu, *nadpřirozenou*.

Poněvadž pak tato kniha má především ukazovati duším vlažným a zbloudilým pravou cestu k oněm nejvyšším metám nitrného života, neváhám zde opakovati a znovu zdůrazňovati, co vůbec nelze člověku dostatečně v mysl vštěpovati a jemu připomínati ve všem konání, myšlení i cítění. Proti pouze tělesným „znamením“ a „stavům mystickým“ jisté přízemní „také-mystiky“ — jaký to nebetyčný rozdíl, když volno a možno nám všem, kteřížkoli jsme pokřtěni v jméno Kristovo, již zde na zemi bráti přímou účast na přirozenosti Boží!!

Ó té úžasné radosti, když křesťanský mystik smí začínati hned na nejvyšších vrcholech, k nimž jen výjimečně a pouze mátožně snad přibližovati by se mohl nejvyspělejší přirozený mystik! Vlastně k nimž ani nikdy nedospívá, protože nemůže se sám vštípati na onen mystic-

ký vinný kmen, nemůže se plně zapojiti v nesmírně mocnou duchovní hlavu, jíž jest Ježíš Kristus, Mistr a Pán náš!!

Té přenesmírné povýšenosti člověka křtem svatým neshladitelně poznamenaného k službě Boží, který takto přijat byl ve svazek dítek Božích ne nějak částečně či pokoutně, ale jako právoplatný dědic, kleronomos! Člověk, jemuž Církev ústy sluhů svých připomíná poselství nekonečné radosti, že *Vtělením Božím a v Eucharistii neustále vlévá se Boží život v jednotlivce i lidstvo*. Zejména, že Nejsvětější Svátost zvyšuje v nás fysicky život Boží, my pak *spojujeme se s tímto životem nadpřirozeným*, proměňující se vitálně, z vnitřku na venek a *stáváme se účastnými života věčného!!*

Nejen to, nýbrž že i kdykoliv stáváme se účastnými stavu posvěcující milosti Boží, že tím vskutku rozproudí se v nás skutečný božský život, život nadpřirozený. Stav milosti této jest stavem skutečného spojení s Bohem. Kdo pak žije v milosti Boží, vše v něm prozářeno jest životem nadpřirozeným a všechny skutky či myšlenky nabývají ceny nezměrné.

Toto tajemné rozlévání života nadpřirozeného, jež Bernadot nazývá *tajemstvím Kristovým*, zdůrazňuje sv. Pavel na četných místech

svých úchvatných epištol a značí: *Být s Bohem stále spojen, být věren lásce Boží!!!*

Vše záleží na tom, aby duše se rozhodla a dovedla žít ve svém Spasiteli. Žít životem vnitřním z Boha. Vnitřní život, což to jiného, než učiniti náboženské pravdy životodárnou mocí v denním životě, neodlučitelnou součástí vlastní osoby. Osobitě přivlastniti si ohromné zdroje duchovní, stále z Boha tryskající, zpřístupněné nám předrahou krví Kristovou na Golgotě. Neobsáhlé poklady milostí a lásky Boží pokorou, usebraností a ponorem otvíráti i vlastní duši a tím ji přetvořovati v Boha, ve vůli Boží. Čili zcela jednoduše: *v nejhlubší pokorě a lásce otevřítí dveře srdce svého Spasitele... a vše ostatní přenechati Jemu*. Pak rázem změní se vše. *Velká láska ovládá všechno. Kristus stal se duši životem...*

Blažen, komu se stalo *osobním* a nezničitelným zážitkem, že ona Obět golgotská se týká nejen celého lidstva, ale též i jeho vlastní osoby. Poznal ve Vykupiteli světa *svého* Krista-Spasitele, osobního Vykupitele. To pak značí přebudovati veškerý život svůj na zcela nový základ: na přenesmírnou Boží lásku a oddati se Kristu Ježíši zcela, bezvýhradně, na vždy!

Tato pak úžasná, nekonečně mocná a ne-smírná *milost jest základem všeho*.

„Milostí pak Boží jsem, co jsem. A milost tato ve mně marnou nebyla“. Ve dvou větách podány jsou klíče tohoto tajemství nikým menším než apoštolem Krista zvláště mocným, sv. Pavlem z Tarsu! Milost tato přichází s hůry co nezasloužený dar neskonale Boží Slitovnosti k nám. Na nás však jest: *chopiti se jí celou duší*. Nepustiti se jí za nic na světě. Neztratiti to, co neskonale převyšuje všechno ze světa tohoto. Teď chápeme plně význam slov modlitby sv. Ignáce: „— a odloučiti se od Tebe ne-dej mi, Pane!“

Tedy s milostí Boží věrně a neustále spolupůsobiti. Za každou cenu si ji uchrániti. Jak skvostně dovedla tuto věc sv. Terezička, náš velký vzor z Lisieux. Dle výroků svých zpovědníků neztratila vůbec stavu této milosti. Jak dovedla ji dále rozmnožovati v sobě stále ve směru svrchu vylíčených neviditelných posláních Božích! Jak tento vrcholný poznatek a zážitek dovedl rozplameňovati její srdéčko k neustávajícím obětem lásky při všech i nejnepatrnějších příležitostech! Jak nakonec ji zapálil k odevzdání se za ustavičnou oběť slitovné lásce Spa-

sitelově, až posléze tento požár lásky, ten žár Boží ji úplně spálil a ztrávil?!

V tom právě jest skryto výsostné tajemství její na pohled tak zcela nepatrné mystické „cestičky“. Pochopila správně, že i největší činy konečných lidí nemohou nikdy státí se něčím vůči Nekonečnosti samé: „Ježíš mi ráčil ukázati jedinou cestu k této výhni Boží.“ „Ježíš nežádá velkých činů, než pouze oddanost a vděčnou lásku... Nepotřebuje našich prací, nýbrž jen naší lásky... Ano, Ježíš po ní žízní více než dříve...“ (Děj. d. 226.) „*Prosím Ježíše, aby mne pohroužil do plamenů své lásky a tak úzce se Sebou spojil, aby ve mně žil a působil*“ (id. 222).

Dovedla naprosto zakotviti v nadpřirozeném životě z Boha, čemuž svědčí krásná slova: „...žízním jen po vodách života věčného... Nespoléhám na vlastní sílu, nýbrž na moc toho, který svým křížem přemohl brány pekelné“. (Děj. d. 268.) Vnitřná mystická osvěcení udala jí správný směr ducha: nespoléhat na vlastní sílu, nýbrž *opřít se o Boha*. Zapojením se v Nekonečnost samu získati nekonečnou sílu a moc. „Dobře chápu, proč sv. Petr klesl. Spoléhal chudáček na sebe, místo aby se opřel o sílu Boží...“ (P. sl. 109.) Naučila se pak z nad-

přirozených pohnutek přinášeti každíčnou oběť, rozvíjetí ctnosti, zvláště lásky bliženské. „Kdo s milostí Boží pracuje a s touto spojena udržuje všechna svoje díla, všemi jde výše k dokonalosti křesťanského života.“ (P. E. Soukup, Hlubina V, 455.)

V tomto poznatku, v této praxi pak sv. Terezička pokračuje stále dále a výše, až posléze poznává, že zodpovědný svůj úřad novicmistrové učiní nejplodnějším jen nejintimnějším zapojením se v Sílu a Nekonečnost samu. „*Zabývala jsem se výhradně jen tím, abych se uvnitř víc a více spojovala s Bohem, dobře vědouc, že ostatní mi bude přidáno.*“ (Děj. d. 201.) Zde přímo vyráží a tryská proudy nadpřirozená síla z Boha vycházející, aby zúplna pronikala a prozařovala celou bytostí této velké učitelky vnitřního života. A vskutku tomu tak bylo s božskou „láskou“. „Protože se jí moje duše zcela oddala, mají všechny moje činy, i nejnepatrnější, vtisknutu tuto *božskou pečeť.*“ (P. sl. 112.)

Vskutku: opřením se o sílu Boží nabývá vše nekonečné ceny. Síla, život Boží, toť údělem setrvání v posvěcující milosti Boží! Jaké to *ohromující téměř zjevení!!!*

*

Ježíš Kristus, za nás ukřižovaný, musí se státí duší vším. Jejím majákem lásky. „Ó zářivý majáku lásky... Poznala jsem tajemství, jak se přiblížit k Tvým plamenům“. (Děj. d. 234.) „*Vím, že láska se splácí jen láskou*“ (tamt.). A kde láska k Bohu, láska k Spasiteli, který milostí svou *sidlí v našem nitru*, v hlubinách srdce Jím zaníceného, Jemu zcela odevzaného, je hlouběji zakořeněna, kde prudčeji vyráží k nebesům a plane ohněm ztravujícím, nežli v duši žijící nitrným životem. Životem duchovním. Životem v Bohu skrytým. Životem *mystickým*.

Životem, který jest samý žár a láska! Láska *přetvořující!* Láska, jež jest stálou obětí, stálým díkučiněním, nepřetržitou a nejintensivnější nitrnou bohopoctou, pakliže zůstává spojena s obětí Beránkovou. „Duše taková dosahuje dokonalosti a její vnitřní život jest“, jak praví bl. Albert Veliký, „*předehrou a počátkem života v nebi...*“ (Bernadot 122.)

Jak úžasně jedno doplňuje druhé! Pochopením působnosti posvěcující milosti Boží — což to jiného než Pavlovo: *kterak růsti v Krista* — jest nádherně ozářena, vysvětlena ona „nepatrná cestička sv. Terezičky“, její „Boží dětství“, její rozkošné ujišťování: my sami jsme

jen slabé, bezmocné děti. Nedokážeme sami o sobě praničeho, co by stálo za zmínku. Ale vrhneme-li se s naprostou odevzdaností a láskou v náruč Boží, tam na Božské Srdce Spasitelovo — všechno, i praobyčejné, nedokonalé, všední nabývá tím nekonečné ceny. Stává se ohromným podporovatelem vzestupu našeho skrytého života v Bohu.

Ale, — ale, „napřed se musela její duše zpříma oddati Bohu, naučiti se dokořán otevírati se Jeho výlučnému vlivu na svůj život“, praví P. Soukup (Hlub. V., 206). Jest to totéž, co ve své „Škole Spasitelově“ jakoby ústy Ježíšovými neustává opakovati P. Cass. Karg O. F. Cap.: *„Zůstaň Mi věren! Zůstaň v Mé lásce!“*

Milostí tedy posvěcující zůstávají stále spojeny se svým Spasitelem, čili Krista stále v sobě, v srdci nositi. Toť základem jak vnitřného života či mystiky, tak i tajemstvím vzestupu duše k dokonalosti křesťanského života vůbec. To jest ona pravda, která dovede roznítili v duši žár tak mocný, že jest jím ztravována. Touhy tak prudké, až nenasytné lásky, že duše přeje si milovati Ježíše až k šílenství. (Děj. d. 165.) K šílenství jediné představy, myšlenky

a touhy: *milovati Krista stále víc a víc!* (Karg. Šk. Sp. I., 76.)

Právě naše nezapomenutelná světice, neúnavná rozsevačka růží milosti Boží po celém okrsku země nás zcela prostě a účinně poučila svým příkladem, svojí cestičkou o způsobu, kterým možno v duších našich zasaditi hořčičné símě lásky Spasitelovy. Udala návod, jak je ošetřovati, aby vzrostlo v nádherný strom dokonalosti křesťanské, který by se dotýkal až nebes svojí krásou a vůní a dával nám již zde na zemi okoušeti ohromujících záblesků slávy, radosti a vytržení v Bohu, jímž jest přislíbení naše: *Zoe aionios! Život věčný v nejužším, nejdůvěrnějším spojení s Nejvyšším, nejvyšším milovaným a to dokonale, stále a navždy!* Přivádí nás k metám, jež jsou odměnou stálosti a věrnosti života v tomto slzavém údolí. K metám, jichž první nedokonalé okoušení vlastními zážitky poznati možno již v pomíjejícím životě ubohosti, utrpení a bēd. V životě, který právě tak jako život nejvyššího vzepětí možno klidně, krásně obětovati Spasiteli a tak ve všem kráčet v božských šlépějích Jeho!

Askesí, t. j. obětí a láskou!

Nestačíme býti dosti vděčni rajskému kvítku z Lisieux, že nám Bůh Věčný prostřednictvím

jeho ukázati ráčil cestu spasnou z utrpení a
běd našich, zvláště z drtivé tíže banálnosti a
všednosti životů moderních lidí. Že nám opět
v suchopáru a poušti vytryskly prameny „vod
k životu věčnému“. Že nám se stala zjevnou
cesta, kterak možno přátelství Boží, milost
Jeho, účast na životě Božím vybudovati si —
kéž bych nemusil použití toho profánního pří-
kladu — se stejným úspěchem, se stejnou váš-
nivostí, jako miliardář nakupí si své nezměrné
žoky zlata! Zde zlata nejryzejšího, nejcennej-
šího, duchovního, věčného. Ukládati své po-
klady v nebesích. — Že možno reelně již zde
na světě viděti, dýchat, hýbat se, pracovati,
žítí dechem Věčnosti!

Jen uchopit se musí Spasitel a držeti vši
silou. Za žádnou cenu na světě nesmí ztracena
být věc, jež věru neskonale převyšuje všechno,
všecinko zde na světě, t. j. účastenství, podíl
života nadpřirozeného v samém Bohu! Spojení
s Bohem touto milostí musí v skutku býti nade
všechny statky i zdraví, ba život sám! Takže
*žítí stále v milosti Boží posvěcující jest zkušeb-
ním kamenem opravdovosti křesťanského ži-
vota, jest naší vlastní životní otázkou a úkolem
vůbec . . .*

Nabude-li člověk po dlouhých letech, co byl ztratil, jestliže k něčemu probíjeti se musil dlouhým blouděním, utrpením, beznadějí, zoufalstvím... pakli že se mu to náhle objeví před zraky v neskonale krásě a velikosti... jak by nezachvívala se celá bytost, jeho celé nitro jásavou radostí pastýře nalezšího ovci ztracenou, vdovy objevivší peníz pozbytý...

Takovým zážitkem vskutku jest podobnému člověku, když se zahloubá a vnoří do zcela na pohled nepatrných a prostých Dějin duše naší světi. Úžas jímá bývalého odpadlíka nad nezničitelnou životností katolicismu i v dobách nejkritičtějších. V dobách nejhlubší duchovní i mravní tísně, ba zkázy. Stále z něho řízením Nevyzpytatelného ve svých cestách tryskají prameny vod živých. Nejen z duší prostých, ale i z úplně nevzdělaných, nejobyčejnějších. Vždycky v pravý čas a na pravém místě zasáhne neviditelná ruka Toho, jenž přislíbil: „Aj, Já s vámi jsem až do skonání světa!“ Stále vylévá Duch Svatý poklady na účastníky zapojené v neobsáhlé mystické tělo Kristovo.

*

Slepci tápají, hledají, ve starých hromadách se přehrabují, kde by našli zrnko duchovního zlata. Jiní klystýry či gnostickým zaklínáním

usilují vlouditi se do říší čistě duchovních, aneb mlátem a odpadky zašlých staletí se živí, sbírajíce praubohé drobty, zbytky... kde by mohli zasednouti k tabulím nejvybranějších pokrmů a nápojů! Kde by zaručeně — sami z vlastní zkušenosti se mohou o tom přesvědčiti — mohli sytiti duši svou, duchovním hladem zmírající, pravým Chlebem Života, který sestoupil s nebes! Chlebem živým k životu Věčnému...

Netřeba více žádného tápání, ubohého hledání nějaké „víry doby nové“, víry „vědecké“, která nemůže býti než snůškou nejrozmanitějších pověr vědeckých, hypotesí, teorií a domněnek, které „dnes stkví se tu v plné kráse a zítra do peci k spálení uvrženy bývají“. Které pomalu mění se tak jako účesy či modní šat... A naproti nim od věků nepohnutě, nezměněně stojí věčných duchovních hodnot zdroj jen — jeden — Jediný!

Nekonečný, Věčný, Neobsáhlý *Bůh*!! Který nám sedícím ve stínech smrti zjevil vůli svoji a Syna svého dal za spásu světa. Který v srdce naše dal jiskérku svého božství: „k obrazu a podobenství svému učiniv nás.“ Který prostřednictvím zařízení, nauk i řádů vskutku jediné a pravé Církve své, kterou neviditelně

spravuje a řídí ve viditelné hlavě její, pravému mystikovi plně, jakoby vlastní zkušeností chápati dává neobsáhlé propasti zjevených pravd svých a božských působení svých.

Jedinou cenu kupní vyměňuje si, abychom se stali prostými, milujícími Božími dětmi. Jeho vlastnictvím... Dítěmi, jichž vskutku jest Království nebeské. Království Boží v nitru věrných co odlesk a zástava nadpřirodních a nadpřirozených hodnot a řádů tam v Království Jeho v nebesích...

Mysteriem tohoto *Boha živého*, skrytě stále dlícího s námi, toužícího po nejintimnějším spojení s dušemi našimi... žije a každým úkonem bohoslužebným dýchá, jest prozářena veškerá liturgie naše, nauka i mravnost. Naše, t. j. římsko-katolická.

Blažen, koho Pán v bezměrně nekonečném slitování svém skrze tisícere víry a úskalí převedl zpět do ovčince Svého, otevřev mu zrak nitra, by prohlédl klamavá hesla svobodomyšlnosti aneb náboženské lhostejnosti o „rovnocennosti náboženství či dokonce — mystiky“. Správně, v pravý čas usměrnil duši výrok bohovědného badatele, stojícího dokonce mimo

bohovědného badatele, stojícího dokonce mimo ovčinec spásy: „*Nestane-li se mystik katolíkem, nesvede nic!*“ (Harnack).

DODATEK.

Jak vzhledem k předcházejícím statím, tak i vzhledem k prudkým útokům soustředěným s neobvyklou promyšleností proti dějství konnersreuthskému, které svým mlčenlivým trváním krutě týrá svědomí odpůrců náboženství, zvláště katolického, jeví se mi nutno doplniti spisek ještě po stránce běhu událostí, jakož i nových zjevů u stigmatizované.

Pět let již uplynulo, co mimoděk jakýmsi řetězem náhod byl jsem připoután k tomuto záhadnému dějství. S počátku dokonce jsem se zpěchoval chopiti se pera na vyličení svých nezapomenutelných dojmů a zážitků konnersreuthských, na jejichž obranu slovem i písmem jsem se postavil později co nejrozhodněji, protože již při své první návštěvě jsem vycítil z pouhých dvou či tří svědectví, že ve zjevech „nevěsty utrpení Páně“ jde o věc člověku nejvzácnější: hluboký nitrný život z víry čili mystiku.

Tedy lze leccos nového a na výsost zajíma-

vého pověděti rozsáhlé obci čtenářské mých dřívějších, již úplně rozebraných spisů o tomto tématě, aby byli zpraveni o dalším průběhu a vývinu událostí.

Na samotném konci r. 1929 vyšla v Německu nadmíru důkladná kniha Gerlichova o Konnersreuthě, plod to více než dvouleté usilovné práce a asi pětíměsíčního vyšetřování na místě samém. Objasnila nám značně lékařskou stránku onemocnění Terezie N. před její stigmatisací. Autor její, protestant, přemožen nesmírným materiálem vědeckým, vyznává otevřeně, že případ Terezie N. nelze vysvětliti přirozeným způsobem. Kniha ta vzbudila přirozeně nesmírný ohlas a rozruch. Zahájila nové období nazírání a zápasů o Konnersreuth.

V prvních dvou letech byl to boj většinou žurnalistický, leckde snižující se i k nejhrubším útokům na čest či životní běh stigmatizované. Leč bohudík je odražen na celé čáře, namnoze i soudně. Pak přišel na řadu zápas všech odstínů vědy lékařské, do krajnosti se vzpěčující uznati jakoukoliv úchytku od tak zvaných přírodních zákonů. Než byla naprosto přesně a přísežně zjištěna fakta, kterých nebylo možno zlehčiti ani popříti. Ozývalo se tudíž volání po důkladném lékařském vyšetření

stigmatisované na nějaké „neutrální klinice“. Požadavek to pro věci a zjevy náboženské, za jaké nutno se vši určitostí prohlásiti Konnersreuth, ne plně oprávněný, než stále podnes ještě opakovaný, přesto, že právě sdělením dra Gerliche na nábožensko-duševědném kongresse v Erfurtu byl přiveden ad absurdum. Týž neúnavný obhájce Tereziin učinil tam dle Lamova výtečného „Konnersreuther Jahrbuchu 1930“, str. 96, následující překvapující sdělení: „Tak teprve nedávno přiznal se mi slavný internista (jména jeho z důvodů diskrétnosti prozatím neuvádí, poz. spis.), že na jeho kliniku chtěli dodati k pozorování Terezii Neumannovou, *on to však odmítl!* Přesto však odvážil se tento muž dáti svůj odborně znalecký posudek o stigmatisované, při tom však, *pokud sám ví, ji vůbec nikdy neviděl!*“ Nelze tedy stále vyčítati otci Neumannovi, že se zdráhá záhadný zjev své dcery vydati k vědeckému prozkoumání, kdyžtě sama věda se bojí a ostýchá se něco s ní začít. Jak můžeme pak očekávat od podobné „vědy“ nějaké nestranné vyšetření aneb dobrozdání, které prý by musilo přesvědčiti i všechny skeptiky, když tato má předem o všem svůj hotový úsudek a nepotře-

buje se ani žádným dalším zkoumáním obtěžovati či zaneprazdňovati!

Sdělením tímto spadla ovšem studená sprcha na hlavy všech, kteří požadují, aby tento náboženský zjev byl nějak vysvětlen vědou, která vědomě je protináboženská i za cenu své vědeckosti! Další nesmírné rozčarování přinesla poslední kniha Gerlichova: „Der Kampf um Glaubenswürdigkeit der Therese Neumann“, str. 113: „Ani jediný se strany lékařských odpůrců — pokud vidím — nedostal své nejprimitivnější vědecké povinnosti, aby si totiž nějak nevybásnil pro svou potřebu chorobopis Terezie Neumannovy. Když pak jsem upozorňoval lékařské organisace i lékařský odborný tisk na děje konnersreuthské, dostal jsem od jedné lékařské redakce odpověď, že na podkladě rozhodnutí lékařské komory a zemské lékařské centrály má býti upuštěno od jakéhokoliv vysvětlování případu konnersreuthského!!!“

Rozhodnutí to znamená naprostou a úplnou kapitulaci před Konnersreuthem, téže vědy, která kdysi chlubně prohlašovala, že nalezne a vysvětlí vše! Téže vědy, která dle slov anglického chemika Barreta: „věčnými zákony cti povinna jest dívat se do očí každé záhadě, která se jí naskytne!“ Ostatně vyšlo nedávno

přísně přírodovědně-filosofické dílo Dinglerovo: „Der Zusammenbruch der Wissenschaft“ (Shroucení vědy), pojednávající otevřeně o silných slabinách nejen oficiální vědy, i samých základů vědy vůbec! Jak ve svých přednáškách, tak i spisech používal jsem k rozboru postu stigmatizované od pokrmu a nápoje pouze dat období čtrnáctidenního, zaručených přísěnými svědectvími i komisionelním řízením ordinariátu řezenského. Úplně mi postačují, neb není-li tento zjev pochopitelným v časovém rozměru čtrnácti dnů, nezáleží pranic na tom, trvá-li čtrnácte měsíců či čtrnácte roků. Tak zvané přírodní zákony stejně k jeho vysvětlení nedostačují... a o více starati se netřeba!

V obhajobě Konnersreuthu utkal se dr. Gerlich nejprudčeji s univ. prof. katolické apologetiky z Eichstátu, který sám byl jen třikrát, krátce, a pouze v r. 1927 na místě samém. Jeho malý spisek, jeden z nejprvnějších a nejslabších, které jsem četl, vnucoval čtenáři vysvětlení všeho: hysterií! a přirozený výklad jakékoliv stigmatizace. Zabrousil tu tedy kněz, zřejmě dychtící po pochvale materialistických názorů vědeckých, v lékařství namnoze obvyklých, na pole mu cizí, proto nevěnoval jsem jeho řádkům další pozornosti. Poněvadž pak

při poslední své návštěvě u Neumannů v červenci 1927 střetl se osobně s otcem Neumannem, požadujícím od něho opravu různých nesprávných údajů jeho knihy, nelze pozdějším jeho vývodům ušetřiti výtku osobní zaujatosti a zcela nedostatečné informovanosti.

Než onen apologeta svými tvrzeními o jakémsi „okruhu osob na K. zúčastněných“ zlákal jinak velmi úctyhodného profesora katolické university v Salzburku, který pouze jedinkrát byl u stigmatisované... a týž vykládá zjevy ty — mediumnismem!! Svého času jako sekretář české metapsychické společnosti v Praze měl jsem nesčetné příležitosti nejen theoretických studií, ale hlavně praktických pokusů s nejslavnějšími medii svého druhu (též tři jsem z nich odhalil jako podvodná). Než Konn. mne svými, naprosto rozdílnými zjevy tak překvapil a přemohl, že jsem podobná studia takřka ihned opustil a se věnoval plně jen mystickým věcem náboženským, jejichž žijící tam representantka otrásla mou duší. Měl by mi tudíž vysvětliti onen dobrý kněz, který zdaleka nemohl míti mých zkušeností v oboru mediumnismu, jakže mohla se se mnou státi podobná proměna?

Třetí odpůrce, řádový kněz, velice mi drahý

svými mystickými spisy, který však Terezie vůbec nikdy neviděl, připadl na myšlenku mnohem horší, že v Konn. jsou všechny zjevy rázu démonického! Pouze na podkladě zcela nesprávných informací, bez nejmenšího vlastního šetření a pozorování, nanejdvůh lehkovážně projevil nejhorší odsouzení trpitelky bavorských Smrčín, která tisícům duší dovedla přiblížit Spasitele! Proč před pronesením svých nejtěžších slov nezajel si do Konn., aby případně nedal v sázku svou veškeru jinak dobrou pověst?! Při horoucí lásce Terezině k Spasiteli zvláště Svátostnému, v onom ovzduší četných konversí a nápravy života dáno je tam přece zcela jasně nejbezpečnější znamení rozlišování mezi působením démonickým a božským, jak je krásně vyslovila bl. Angela z Foligna: „*Toto pak znamení bude stále ve tvé duši: Srdce tvoje bude hořeti láskou a poznáváním Boha. Toť bude ti nejbezpečnější známkou, že Já jsem s tebou, neb nikdo kromě Mne ti ho dátí nemůže!*“ Že by osoba podléhající démonickým vlivům mohla tak vroucně a denně, dokonce způsobem nadpřirodním přijímati tělo a krev Páně, toť myšlenka již sama sebou krajně pošetilá a nemyslitelná.

Musím sám stigmatizované vydati svědectví

a vzdáti díky za nesmírné duchovní probuzení mi udělené právě onou službou Ukřižovanému, nám všem znovu skrze Konn. mocně hlásanému. Ve Walsassích hovořil jsem s p. K., kdysi bezvěrcem a zuřivým dělnickým vůdcem volnomyšlenkářským, který na popud z Konn. vyšlý, dal se nejen pokřtiti, ale vstoupil dokonce do III. řádu františkánského. Pro omezenost místa nezmiňuji se o jiných obráceních, zvl. mravních, o nichž, t. j. především o sobě samém, vyprávěl mi p. S., bývalý „dobrodinec“ lidí potřebných si vypůjčiti, atd. A nejnovější zpráva sděluje, že Dr. Gerlich sám konvertoval a stal se katolíkem —.

Jiný docent katolické víry z Freiburgu in Breisgau, ohánějící se tvrzením, že bychom v případě potvrzení pravdivosti postu stigmatizované měli co dělati s největším zázrakem dějin křesťanských, byl lehce odbyt a naprosto umlčen poukazem, že se ve své učenosti zapomněl a přestřelil, neuznáváje za nejzákladnější zázračný zjev veškerého křesťanství až do skonání světů — zmrtvýchvstání Kristovo! Vskutku v tomto nepochopitelném brojení učených lidí vlastního našeho tábora proti Konnersreuthu, mocně hlásajícímu naši víru svým poselstvím Ukřižovaného . . . prodělával týž pravou

noc temnot, pronásledování, osočování, protivenství, kterých nikdy nezůstávají ušetřeny pravé zjevy mystické... „Přišla mezi své a tito jí nepoznali...“

Pravda, že otázka víry v Konn. či skepse zůstává stále otevřena, dokud Terezie N. žije a Církev nemůže o ní dát svého konečného, závazného prohlášení.

Jest tudíž každému volno a možno vysloviti se pro tyto zjevy či proti nim, ovšem v mezích slušnosti a křesťanské lásky. Ač sám jsem horlivým obhájcem stigmatizované, milerád připustím každému i jeho skepsi, ovšem pouze nějak zdůvodněnou a nemaskující nejlacinějším způsobem naprostou nevědomost či zlou vůli, která nemá za účel vyjasnění názorů, nýbrž pošlapání mravní bytosti Neumannové. Tím pak, že komisionelním řízením ordinariátu řezenského bylo vyloučeno klamání věřících Terezií N. a že na podkladě zevrubného šetření a zpráv lékaře psychologa a rektora katolické university milánské P. Agostina Gemelli uděleno bylo stigmatizované osobní požehnání sv. Otce Pia XI., bylo nám katolíkům za jejího života řečeno již tolik, že klidně můžeme počkat a vyčkat posledního slova Církve. Ostatně v podobných případech povždy zůstávají

v platnosti slova Kristova, jenž pravil: „po ovocích jejich poznáte je.“

Duchaplnou a švižnou knihu o Konn., dokonce přeloženou do němčiny pod názvem: „Augen, die den Heiland sahen“ sepsal mladý literát italský Luciano Berra pro milánské universitní nakladatelství: „Vita e Pensiero“ (Život a myšlenka). Jest to důkazem, že i v zemi jedné z posledních stigmatizovaných, Gemmy Gagliani, trvá živý zájem o tyto náboženské zjevy.

Než právě v měsících, kdy psány byly tyto řádky, rozpoutal se pravý uragan útoků se všech stran proti tomuto podivuhodnému místu, jak si stěžoval nedávno „Konnersreuther Sontagsblatt“ ve Waldsasích vydávaný. Jako by se samo peklo rozběsnilo... snad proti vlastním démonickým vlivům, které tam se mají uplatňovati?! - náhle z jakési vídeňské centrály vyšla znamení k nájezdům všeho druhu a v nejrůznějších zemích. Falešnými prorocstvími stigmatizované o zkáze Irska, Hollandska operovalo se proti ní v těchto zemích a v Porýní; střední Evropu pak zpracovávalo krajně protikatolicky zahrocené skeptické prohlášení nějakého „vysokého církevního hodnostáře“ ve význačném proticírkevním vídeňském žurnále. Nejen, že tu bylo vynecháno jméno dotyčného

„pána v uvozovkách“, ale nesděleno ani, k jaké církvi přísluší, jakož ani skeptikům nevyvrácena pochybnost, zdali tím vysokým hodnostářem s prominutím zkoušek způsobilosti, tax i vědomostí“, nestal se lečjaký dopisovatel téhož listu. Zpráva tato byla pak přirozeně uveřejněna i u nás.

Přišla v dobu, kdy skutečně krajním napětím sil musil si sám autor přítomného spisku uvědomovati nejhlubší záruky a vnitřní důvody, proč nelze prostě ztratiti důvěru ve vyšší zákonnitost konnersreuthských zjevů, proč nutno vytrvat v boji a nezmáломyslnět. Takovou prudkostí vedena byla tato celá kampaň! Přirozenou pak pohotovostí odražen byl útok ten článkem, který zcela zvláštní shodou okolností doplněn a podepřen byl skvostným článkem jiného našeho náboženského pracovníka, dp. J. Kolíska, uveřejněným v témže čísle Lidových Listů. To vše se stalo právě v čase, kdy události konnersreuthské jaksi vyvrcholovaly v úžasných, přesně svědecky zjištěných mystických zjevech u Terezie Neumannové. Tato přijímala Tělo Páně přímo bez jakéhokoliv prostřednictví lidských údů vůbec, nejen posvěcených rukou kněžských.

Zvláštní záměnou adresáta dostalo se auto-

rovi téměř přímo z tiskařského lisu v tutéž kritickou dobu nejskvělejšího povzbuzení a posily. Potvrzení tak dokonalého jeho názorů, zde vyslovených, a vycítěných vnitřných souvislostí, že nelze si přát ani dosáhnouti ničeho lepšího. Přišel mu do rukou spis muže požívajícího na duševědném poli světové pověsti, kaplana Fahsela z Berlína, který veškerou vahou svého vědeckého jména se postavil tak určitě a nekompromisně za Konnersreuth, že tím se zahajuje poslední, zcela rozhodující období nazírání na toto dějství. Spis, který překvapuje jasností a pádností svých důvodů, ohromuje svými důsledky. Povznáší a naplňuje srdce překypující radostí! Prohlašuje a přesně zařazuje zjev stigmatizované z Konnersreuthu mezi největší zjevy katolické mystiky a to na podkladě obširných odborných studií, příslušné náboženské a duševědné literatury a několika návštěv na místě samém. Poslední z nich trvala přes 14 dnů a byla výhradně věnována studiu nitra duše Tereziiny.

Kaplan Fahsel stal se po podivných životních příhodách katolickým knězem a působí v městě dra Sonnenscheina v Berlíně. A potvrzuje takto na celé čáře moje intuitivně vycítěné mystické základy dějství konnersreuth-

ského, jak jsem je zastával od prvopočátku shodně s univ. prof. katolické university ve Freisingách, konvertitou drem Aug. Ludwigem.

Kaplan Fahsel rozebírá napřed oblasti veškerých zjevů Tereziiných, aby pak plně mohl podepříti další své vývody: „Tereziina úloha apoštolská, Terezie mocným kázáním víry, němým hlásáním naděje, mlčelivým apoštolátem lásky.“ Zkoumá všechny námitky pro i proti způsobem nejvýš klidným a pádným. Potírá zejména dobře námitky „našich“ odpůrců uvedených v předešlých řádcích. Oceňuje bedlivě a opatrně veškery záruky pravé mystiky a všech životních zjevů naší „Rézičky“. Neváhá prohlásiti *duši mystikovu za nejvyšší umělecký výtvar samotného Boha*. Ano, „každý křesťanský mystik je zároveň geniem na poli nadpřirozeného náboženství... jest však i dítkem své doby a má vyplniti zcela určitý, jeho dobou mu daný úkol...“ (str. 119). Zmiňuje se o nových podivuhodných zjevech bilokace (t. j. spatření stigmatisované zároveň na dvou od sebe vzdálených místech), o náhlých vyléčeních v Konn. a pod. Jako očitý svědek potvrzuje výše uvedený nadpřirozený způsob sv. přijímání, ostatně nám známý ze životopisů různých světců. Považuje nesmírně vroucný až žhavý euchar-

stický život Terezie N. za dostatečné vysvětlení jejího nepochopitelného naprostého zdržování se od pokrmu a nápoje i spánku, což trvá dnes již téměř plných pět let!

V závěrečných kapitolách pak kniha jeho přímo drtí nesmírnou radostí, plně sdílenou i pisatelem těchto řádků, že mu dopráno bylo setkati se v životě se skutečným, živoucím mystikem, s duší Bohem zcela naplněnou a láskou k Bohu zcela ztravovanou. V úplné souhlasnosti a zákonitosti zjevů jejích i ostatních světců naší Církve a to ve všech dobách, zemích a národech, spatřuje dostatečný důvod k přijetí jednotné nadpozemské Síly a Inteligence, která sama si přitahuje určité lidi do oblastí světa vyšší zákonitosti. *„Terezie Neumannová jest jako mnoho jiných křesťanských mystiků živoucím mostem, spojujícím tento svět s oním, jak nám jej hlásá Ježíš Kristus v evangeliu a jeho pravá Církev popisuje ve svých spisech... (smrt, soud, nebe, peklo). Zákonitost, ucelenost, pravost těchto zjevů takto zjištěná vybízí nás nejen k přijetí nadpřirozené skutečnosti celého případu konnersreuthského, ale i k přijetí skutečnosti „onoho“ světa křesťanského vůbec“* (str. 118), na nějž kříž konnersreuthský nás stále upomíná... a končí pro nás

nejhlubším smyslem všeho dějství v Konnersreuthu:

Time Jesum transeuntem. (Sv. Augustin.)

„Střez se propásti Krista, půjde-li kolem tebe!“

OB S A II

I. Nejmocnější výzva z Konnersreuthu	9
II. Cestička naprosto jistá	16
III. Cesta kříže	42
IV. Zrno hořčičné	59
V. Závratná odměna	85
VI. Nejmocnější zdroj dokonalosti	101
VII. Ohromující poznání	115
Dodatek	120